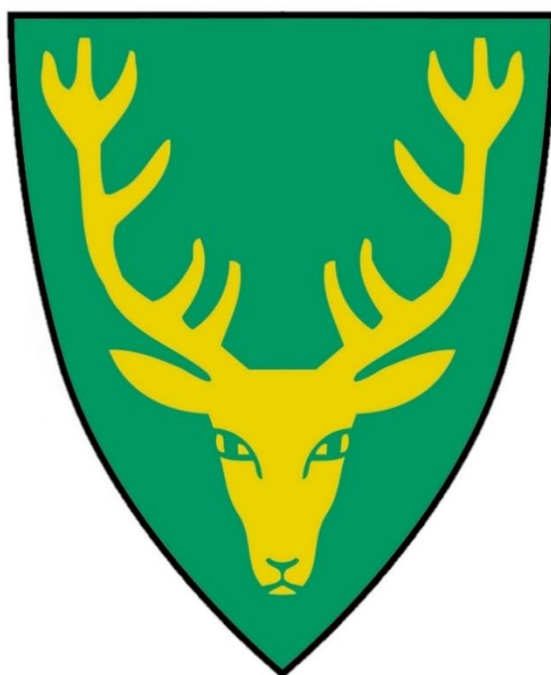

Økonomiplan 2023-2026

Årsbudsjett 2023

Handlingsplan 2023

Budsjettkommentarer 2023

Gjemnes kommune

Innholdsfortegnelse

1Forord	3
2Rammer og forutsetninger.....	4
2.2Kommunaldirektørens forslag til driftsrammer 2023	4
2.3Kommunal økonomisk bærekraft (KØB)	6
2.4Generelle inntekter Gjemnes kommune.....	6
2.5Utviklingstrekk i økonomiplanperioden 2023_2026	7
2.6Obligatoriske oppstillinger.....	8
2.7Personal	10
2.8Budsjett for ansvarsområdene 1000:5100 i øk. Planperiode 2023-26	11
2.9Investeringer.....	12
2.10Mål for økonomiforvaltningen- balansekrav- Forslag til reduksjon i driftsnivå	16
2.11Gebyrer og satser.....	18
2.12Oppsummering	20
3Kommunedirektørens innstilling til vedtak	21
4Ordlister	23
5Handlingsplan 2023-26	25
6Budsjettkommentarer	39

1 Forord

Arbeidet med budsjettet for år 2023 og økonomiplan for perioden 2023- 2026 har vært meget krevende. Dette skyldes at det i flere år har vært en ubalanse i budsjettene som har blitt dekket inn ved bruk av disposisjonsfond. For år 2023 og videre i økonomiplanperioden er det ikke mulig å dekke inn ubalansen med bruk av disposisjonsfond, da fondene vil være tømt i løpet av våren 2023 hvis det fortsetter i samme omfang.

Ubalansen for budsjettåret 2023 er på ca 14,5 million kroner. Dette betyr at inntektene må økes eller at årlige kostnader må reduseres med dette beløpet for at budsjettet skal være i balanse uten bruk av midler fra disposisjonsfond. For årene 2024 – 2026 i økonomiplanperioden er ubalansen noe høyere.

For at budsjettet for år 2023 og økonomiplanperioden 2023-2026 skal være i balanse er det utredet flere tiltak for å redusere kostnadene og øke inntektene. Arbeidsgruppen som har utredet tiltakene har bestått av lederne, hovedtillitsvalgte og hovedverneombud. Alle enheter i kommunen har deltatt i dette arbeidet og ansatte ved de enkelte enhetene har fremmet mange gode forslag til reduksjoner.

Forslagene til inntektsøkninger og kostnadsreduksjoner er satt opp i prioriterte og uprioriterte tiltak. De uprioriterte tiltakene er vurdert til å medføre uønskede konsekvenser og er derfor ikke foreslått i budsjettet. De prioriterte tiltakene er lagt til grunn i budsjetttrammen, da en mener disse kan gjennomføres.

For år 2023 og økonomiplanperioden 2023 er det foreslått tiltak som vil redusere netto kostnadene med følgende beløp hvert år.

2023	2024	2025	2026	Sum
14 987 000	16 514 000	19 869 000	18 907 000	70 278 000

Alle tall er avrundet

Som tabellen viser er det foreslått inntektsøkninger og kostnadsreduksjoner som vil redusere nettokostnadene med til sammen 70,27 million kroner i økonomiplanperioden. Vedtas budsjettet og økonomiplan med disse tiltakene betyr det at budsjettet for år 2023 og økonomiplanperioden er 2023- 2026 er i balanse uten bruk av fondsmidler.

Det er jobbet med prosjektering av helsehus i flere år i kommunen. Det valgte alternativet var kostnadsberegnet til 320 million kroner. Det er ikke mulig å innarbeide en investering på denne størrelsen i økonomiplanperioden.

Det er imidlertid lagt inn i budsjettet at en bygger nytt sykehjem med dagsenter og kjøkken i 2024. Dette vil være et betydelig redusert prosjekt i forhold til helsehuset som var planlagt. En forutsetning for dette prosjektet er at det statlige tilskuddet til sykehjem videreføres og at en finner ytterligere kostnadsreduksjoner på ca 5 million kroner årlig fra 2024.

Det er en veldig uforutsigbar tid. Det er krig i Europa, rentene stiger og det er forventet en betydelig prisvekst. Hvordan dette vil utvikle seg utover i 2023 er det ingen som kan si med sikkerhet. Det er derfor viktig å presisere at det ikke er lagt inn buffer som vil ivareta ekstreme utslag på renter eller priser hvis det skulle skje i løpet av 2023 eller økonomiplanperioden.

Batnfjordsøra, 9.november 2022

Inge Falstad
Kommunedirektør

Nima Håkon Ebrahimsen
Økonomisjef

2 Rammer og forutsetninger

Prosess og framdrift

04. november 2022. sendte kommunedirektøren ut netto rammer til ledere med budsjettansvar. Kommunedirektøren la opp til følgende prioriteringer i budsjettprosessen mot neste års budsjett:

- Prioritere hvor det skal reduseres
- Prioritere nye oppgaver/ tjenester
- Prioritere vedlikeholdsoppgaver
- Prioritering investeringstiltak

Rammene skulle settes med utgangspunkt i revidert driftsrammer for 2022.

For å oppnå balanse i budsjettet på det tidspunkt, og for å dekke opp bl.a. økt satsing på vedlikehold, ble det foreslått reduksjonstiltak på 70.278.000 i økonomiplanperiode 2023:26, hvorav 14,987,100 kr i budsjettår 2023.

SUM netto driftsrammer for ansvarsområdene 1000:5100 for 2023 var satt til 191.088.411 kr.,

Årets lønnsoppgjør (2022) ble tatt inn i driftsrammen for de enkelte ansvarsrammene etter at dette var klart i oktober. I de foreløpige driftsrammene for budsjett 2023 var det lagt inn et estimat lønnsvekst på 2,7 % av revidert budsjett 2022 netto ansvarsramme 1000:5100 på egen post i budsjettet under ansvar 7000, tilsvarende 4 685 066 kr. for neste års lønnsoppgjør.

Avsetning til disposisjonsfond er satt på 6,64 mill. kr og avsetning til netto driftsresultat på 2,93% som er 1,18% bedre enn anbefalt nivå.

Investeringsbudsjett

Kommunedirektørens foreløpige forslag til investeringsbudsjett for perioden 2023 – 2025 ble også sendt ut for kommentar og forslag til endringer og innspill. Prosjekt som går over flere år, budsjetteres på nytt med det beløp som kan forventes blir brukt dette året.

Investeringsbudsjettet tok utgangspunkt i nåværende økonomiplan, korrigert for endringer som har kommet fram gjennom 2022. Nye innspill og nye investeringsoppgaver er vesentlig art, ble tatt inn.

Merverdiavgift er en del av finansieringen. Det skal m.a.o. budsjetteres med nettobeløp i investeringsbudsjettet med unntak av prosjekter som er unntatt kompensasjonsloven, som for eksempel kommunale boliger for leie.

2.2 Kommunaldirektørens forslag til driftsrammer 2023

Etter at statsbudsjettet ble lagt fram, fikk de enkelte enhetene tildelt nye korrigerede rammer. Det er en samlet reduksjon i f.t. revidert budsjett 22 med netto 7,68 mill. kr.

De enkelte virksomheter har drøftet budsjettet med tillitsvalgte underveis i prosessen. I tillegg er budsjettet og drøftet med hovedtillitsvalgte.

Kommunedirektørens endrede forutsetning til budsjett og endelige driftsrammer kan sammenfattes slik:

Revidert budsjett 2022 netto ansvarsramme 1000-5100	198,765,825
Bruk(-)/avsetning(+) av disposisjonsfond 2022	-1,680,000
Reduksjonstiltak 2023 (prioriterte)	72,753,000
Nettorammer ansvar 1000-5100	191,088,411

Kommunestyret har tidligere vedtatt at budsjettet skal legges fram med et netto driftsresultat på 1,75 %. Det budsjetteres med positivt netto driftsresultat i 2023 på 2,93%.

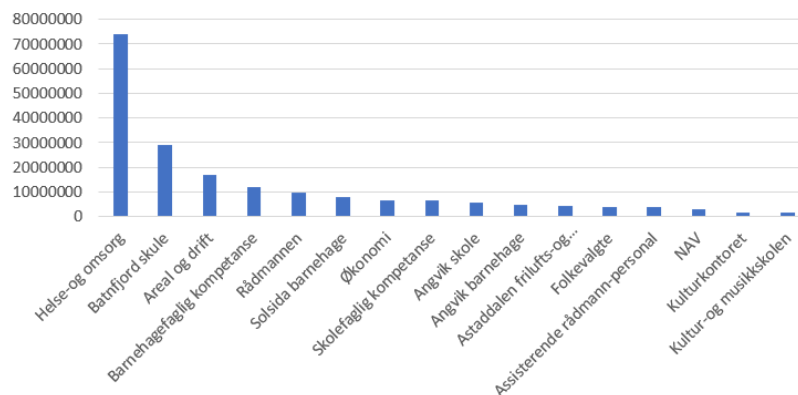
I budsjettet for 2023 legges det inn estimert lønns- og prisvekst på egen post i budsjettet, tilsvarende 4,68 mill. kr.

Tabellen nedenfor viser tildelte netto driftsrammer til ansvarsområdene 1000:5100 med utgangspunkt i reviderte driftsrammer for 2022:

Budsjett- og økonomiplan 2023-26 ansvar 10000:5100		2022	2023	2023	2023	2023	2023
Ansvar	Ansvarsområder	Budsjett revidert	e-Budsjett	Avvik B2023 minus B2022	Tiltak	Nettorammer	% Nettorammer
1000	Folkevalgte	3,658,000	3,794,195	136,195	25,000	3,769,195	2.0%
1100	Rådmannen	8,411,000	10,410,043	1,999,043	671,700	9,738,343	5.1%
1200	Økonomi	7,463,000	6,836,404	-626,596	265,000	6,571,404	3.4%
1300	Assisterende rådmann-personal	4,035,000	5,041,368	1,006,368	1,336,700	3,704,668	1.9%
1400	NAV	3,417,000	3,103,263	-313,737	0	3,103,263	1.6%
2000	Skolefaglig kompetanse	6,746,000	6,411,854	-334,146	75,000	6,336,854	3.3%
2050	Barnehagefaglig kompetanse	11,062,000	11,755,139	693,139	0	11,755,139	6.2%
2100	Angvik skole	7,043,000	7,080,935	37,935	1,358,000	5,722,935	3.0%
2200	Batnfjord skule	29,200,000	30,156,294	956,294	912,500	29,243,794	15.3%
2500	Angvik barnehage	4,294,000	4,797,241	503,241	35,333	4,761,908	2.5%
2600	Solsida barnehage	8,765,000	8,490,003	-274,997	477,833	8,012,170	4.2%
2800	Bergsøy barnehage	0	0	0	0	0	0.0%
2900	Astaddalen friluftsg-og museumsbgh	5,739,000	5,550,451	-188,549	1,282,333	4,268,118	2.2%
3000	Helse-og omsorg	78,107,701	80,978,509	2,870,808	6,886,000	74,092,509	38.8%
4000	Areal og drift	17,349,124	17,571,490	222,366	709,700	16,861,790	8.8%
5000	Kulturkontoret	2,129,000	2,093,072	-35,928	332,000	1,761,072	0.9%
5100	Kultur-og musikkolen	1,347,000	1,385,250	38,250	0	1,385,250	0.7%
Ansvar 1000:5100		198,765,825	205,455,511	6,689,686	14,367,100	191,088,411	100.0%

Tabell 1 Netto driftsrammer ansvar 1000.5100 år 2023

Skjematisk fordeles driftsramme seg slik pr. ansvarsramme 1000:5100

Figur 1 Skjematisk fordelte nettorammer ansvar 1000:5100

2.3 Kommunal økonomisk bærekraft (KØB)

Kommunal økonomisk bærekraft (KØB) gjenspeiler hvordan kommunen rigger økonomien uten å påføre kommende generasjoner økte belastninger (langtidsdekning).

Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter: Er den viktigste indikatoren for økonomisk balanse og bærekraft i kommunesektoren.

Disposisjonsfondet i % av brutto driftsinntekter: Er et uttrykk for oppsparte midler fra tidligere års drift i form av avsetninger og mindre forbruk.

Gjeldsgrad/netto lånegjeld (Langsiktige lån) i % av brutto driftsinntekter: Består av kommunens langsiktige lånegjeld fratrukket lån til videre utlån(startlån) og ubrukte lånemidler. Måltallet er ikke et vedtatt måltall i Gjemnes kommune.

Tabellen nedenfor viser den kommunale økonomiske bærekraften for budsjettår 2023 og økonomiplanperiode 2023:26

Kommunal økonomiske bærekraften (KØB)	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	-2.67%	-0.24%	2.93%	1.54%	2.02%	-1.51%
Disposisjonsfondet i % av brutto driftsinntekter	4.6%	3.9%	6.4%	7.4%	8.8%	6.8%
Gjeldsgrad/netto lånegjeld (Langsiktige lån) i % av brutto driftsinntekter	102%	96%	98%	113%	126%	129%

Tabell 2 Kommunale økonomiske bærekraft 2023-26

2.4 Generelle inntekter Gjemnes kommune

Kommunedirektørens budsjettforslag inneholder et skatteanslag og inntektsutjevning i tråd med framlagt statsbudsjett. Kommunen er avhengig av stor vekst i inntektsutjevningen. Statsbudsjettet for 2023 viser at Gjemnes kommune vil motta 211,07 mill. kr i inntekt. Ifølge statsbudsjettet.

Rammetilskudd og formuesskatt

Ut ifra statsbudsjettet for 2023, Gjemnes kommune får 102,959 mill. kr i rammetilskudd i 2023. Dette er en økning på 9,97 mill. kr fra 2022. Derimot Inntektsutjevningen i 2023 er 3,37 mill. kr. lavere enn for 2022.

Inntekts- og formuesskatt budsjetteres på 74,92 mill. kr. Som er 1,25 mill. kr. Lavere enn for 2022. Nettovekst fra tidligere budsjett år er på 5,35 mill. kr.

Eiendomsskatt

Regjeringen har foreslått endringer i eiendomsskatteloven i 2020. Maksimalsatsen for bolig og fritidsbolig reduseres fra 5 til 4 promille og i tillegg obligatorisk reduksjonsfaktor i eiendomsskattetaksten økt fra 20 til 30 pst. Enderingene gir tap på inntekter på 1,23 mill. kr. årlig, maksimalsatsen for bolig og fritidsbolig er på 4 promille og 7 promille for næringseiendommer.

Eiendomsskattetakstene i Gjemnes kommune ble fastsatt i 10 år med virkning fra 2012. Det betyr at ved utgangen av 2021 har takstene vært benyttet for utskrivning av eiendomsskatt i hele 10 år. Etter hovedregelen skulle kommunen da hatt nye takster fra år 2022. Men det er to unntak fra dette; taksene kan stå urørt i årene 2022, 2023 og 2024, eller taksene kan kontor justeres i ett, to eller tre av disse årene. Fra år 2025 skal det gjelde helt nye takster i kommunen dersom kommunen ikke velger å fortsette med å kontorjustere takstene.

Uavhengig av om kommunen foretar en alminnelig omtaksering, kontorjustere eller bare lar takstene stå (i tre år utover ti år), kan kommunen ta i bruk Skatteetatens formuesgrunnlag (FG) for boliger.

Det budsjetteres med bruk av Skatteetatens boligverdier som takseringsgrunnlag i 2023 og kontorjustering med 10% for øvrige eiendomsskattetakster. Skattepromillesatsene er like budsjettår 2022.

Tabellen nedenfor presenterer de generelle driftsinntektene for budsjettår 2023:

Generelle driftsinntekter	2022	2023	2024	2025	2026	2023:2026
	Budsjett (rev)	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Økonomiplan
Rammetilskudd	-114,292,000	-120,896,000	-124,357,900	-130,606,649	-129,053,056	-504,913,605
Inntekts- og formuesskatt	-76,177,000	-74,924,000	-74,924,000	-74,924,000	-74,924,000	-299,696,000
Eiendomsskatt	-9,080,000	-9,480,000	-9,480,000	-9,480,000	-9,480,000	-37,920,000
Andre generelle driftsinntekter	-8,410,000	-5,770,000	-5,770,000	-5,770,000	-5,770,000	-23,080,000
Sum generelle driftsinntekter	-207,959,000	-211,070,000	-214,531,900	-220,780,649	-219,227,056	-865,609,605

Tabell 3 Generelle driftsinntekter 2023-26

Driftsutgifter

Netto bevilgninger drift, foreslått av kommunedirektøren i budsjettet på 184,4 mill. kr er 8,38 mill. kr lavere enn for budsjettet i 2022. Det fordeles 191,08 mill. kr til drift (ansvar 1000:5100) i 2023 og avsettes det 6,64 mill. kr. til disposisjonsfond. Av dette 5,16 mill. kr. gjelder reduksjonstiltak for år 2023, 1 mill. kr. avsatte midler årlig i økonomiplanperioden og 450 tusen. Kr. integreringstilskudd.

Finansutgifter

Totale renter og avdrag i 2023 budsjetteres på 18,7 mill. kr som er i samme størrelse som for 2022. Totale renter og avdrag i økonomiplanperiode 2023 til 2026 utgjør 83,76 mill. kr.,

Tabellen nedenfor viser finanskostnader og lånegjeld i økonomiplanperiode 2023 til 2026:

Lånegjeld	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lånegjeld IB (til egne investeringer/untatt startlån)	-240,108,700	-277,000,000	-265,000,000	-266,133,333	-309,316,667	-354,530,000
Rentekostnader	3,917,073	6,500,000	5,840,000	6,893,333	6,943,333	7,440,000
Låneavdrag	11,898,690	12,000,000	12,866,667	14,316,667	14,386,667	15,071,667
Sum	15,815,763	18,500,000	18,706,667	21,210,000	21,330,000	22,511,667
Låneopptak	-47,000,000	0	-14,000,000	-57,500,000	-59,600,000	-80,150,000
Tilskudd Husbanken				-60,000,000		60,000,000
Lånegjeld UB (til egne investeringer/untatt startlån)	-277,000,000	-265,000,000	-266,133,333	-309,316,667	-354,530,000	-359,608,333
Lånegjeld per innbygger i NOK	104,135	99,624	100,050	116,284	133,282	135,191

Tabell 4 Finans- og lånegjeld 2023-26

Netto driftsresultat

Det viser seg at kommunens mål om positivt netto driftsresultat kan nås i budsjettår 2023. Det budsjetteres med positiv netto drift i år 2023:25 og negativ i 2026. Negativ nettodrift i 2026 på **1,51% (minus)** skyldes økende finansutgifter (renter og avdrag) samt med bruk av disposisjonsfond i drift på 5,522 mill. kr. i år 2026.

2.5 Utviklingstrekk i økonomiplanperioden 2023_2026

Inntekter

Kommunedirektøren konstaterer at ut ifra statsbudsjettet for 2023, vil økonomiplanen for 2023-2026 ikke ha reell vekst når det gjelder statlige overføringer til kommunen, når det tas hensyn til prisvekst og lønnsvekst.

Demografiutvikling (befolkningsutvikling) og kriteriedata for kommunen påvirker overføringene fra staten. Kommunen har hatt befolkningsvekst de siste årene, noe som har gitt positivt bidrag til innbyggertilskuddet. En befolkningsnedgang vil påvirke innbyggertilskuddet i inntektssystemet direkte gjennom redusert tilskudd.

Slik Gjemnes kommune ligger geografisk og som egen kommune, og med de utslag dette gir gjennom inntektssystemet, taper kommunen 1 million kr. årlig i økonomiplanen.

De siste årene er det inntektsutjevning som har bidratt til at kommunen har hatt vekst i sum frie inntekter. Skatteveksten i Gjemnes er lavere enn gjennomsnittet i Norge og gir relativt høy inntektsutjevning.

Ifølge statsbudsjettet, settes det 4,0 promille for eiendomsskatt for bolig og fritidseiendom. Siden kommunen har mulighet til å omtaksere eiendommene i 2024, vil eiendommene ved en ny taksering få et høyere eiendomsskattetakstgrunnlag, som isolert sett gir høyere eiendomsskatt til kommunen. Oppjustering av skattepromillesats fra 5 til 7 i eiendomsskatt på næringseiendom gir kommunen høyere inntekter i løpet av økonomiplanperioden.

Utover gebyrfastsettelsen for VAR- området (Vann, Avløp og renovasjon) økes andre gebyr mv. i gjennomsnitt på 3,8 %. Gebyrene fastsettes i kommunestyret, og kan variere ut ifra sakens karakter. En gebyrvekst på minst KPI eller deflator bør være naturlig.

Det budsjetteres med 1% vekst i driftsinntektene årlig i økonomiplanperioden.

Utgifter

Finansutgiftene er framskrevet ut ifra foreslått investeringsbudsjett. Det viser seg at rentekostnader og låneavdrag økes i gjennomsnitt med 2,44 mill. kr. årlig i økonomiplanperioden.

Renter og avdrag i % av totale skatter og rammeoverføringer viser en økning i økonomiplanperioden på 1,3 % i forhold til budsjettet 2022. Dette vises i tabellen nedenfor:

Renter og avdrag i % av skatter og rammeoverføringer	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Skatter og rammeoverføringer	184,384,716	190,469,000	195,820,000	199,281,900	205,530,649	203,977,056
Renter og avdrag	15,815,763	18,500,000	18,706,667	21,210,000	21,330,000	22,511,667
Renter og avdrag i % av skatter og rammeoverføringer	8.6%	9.7%	9.6%	10.6%	10.4%	11.0%

Tabell 5 Renter og avdrag i % av skatt- og rammeoverføringer 2023-26

Kommunens bygg og anlegg har et betydelig vedlikeholdsetterslep. En del bygg og anlegg er nå i så dårlig forfatning etter lang tids bruk at en del bygg og anlegg nå må rehabiliteres med til dels store beløp. Også, VAR- området (vann, avløp, renovasjon og feiing) står foran store investeringsprosjekt.

Det brukes ikke av disposisjonsfondet til å dekke endrede forutsetninger i 2023. status bruk (-) / avsetning (+) av disposisjonsfond i økonomiplanperioden vises i tabellen under:

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Bruk(-) / avsetning(+) av disposisjonsfond	-6,409,783	-1,680,826	6,640,922	2,919,489	4,368,238	-5,522,022

Tabell 6 Netto -bruk/+avsetning av dis. fond

Disposisjonsfondet var tidligere tenkt som egenkapital for investeringer. Kommunedirektøren mener at det er viktig å ha en buffer mot bl.a. egenkapital for investeringer eller- og ekstraordinære tiltak.

2.6 Obligatoriske oppstillinger

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner som gjelder fra og med budsjett- og regnskapsåret 2020.

Formålet med de obligatoriske oppstillingene beskrives slik:

Formål	Skjema
Prioriteringer Hvordan kommunale ressurser fordeles på de ulike tjenestene.	Budsjettet Bevilgningsoversikt drift § 5-4, 1 og 2 ledd Bevilgningsoversikt investering § 5-5 1 og 2 ledd

Bevilgningskontroll Måten administrasjonen har forvaltet de midler den har fått til disposisjon.	Driftsregnskapet Bevilgningsoversikt drift § 5-4 1 og 2 ledd Bevilgningsoversikt investering § 5-5 1 og 2 ledd
Finansieringer Om det er samsvar mellom oppgaver og den økonomiske rammen som står til disposisjon.	Økonomisk oversikt-drift § 5-6

§ 5-6. Økonomisk oversikt etter art _ drift

Delkapittel 6 fra forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning inneholder inntektene, utgiftene, avsetningene og bruken av avsetninger i økonomiplanens driftsdel, driftsbudsjettet og driftsregnskapet og stilles opp slik:

Økonomiske oversikter	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2023:2026
§ 5-6. Økonomisk oversikt - drift	Regnskap	Budsjett revdr	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
Driftsinntekter							
1 Rammetilskudd	-112,445,162	-114,292,000	-120,896,000	-124,357,900	-130,606,649	-129,053,056	-504,913,605
2 Inntekts- og formuesskatt	-71,939,554	-76,177,000	-74,924,000	-74,924,000	-74,924,000	-74,924,000	-299,696,000
3 Eiendomsskatt	-7,309,986	-9,080,000	-9,480,000	-9,480,000	-9,480,000	-9,480,000	-37,920,000
4 Andre skatteinntekter	-81,851	-70,000	-70,000	-70,000	-70,000	-70,000	-280,000
5 Andre overføringer og tilskudd fra staten	-7,877,146	-8,340,000	-5,700,000	-5,700,000	-5,700,000	-5,700,000	-22,800,000
6 Overføringer og tilskudd fra andre	-34,954,610	-30,379,701	-22,194,017	-22,194,017	-22,194,017	-22,194,017	-88,776,068
7 Brukerbetaling	-9,238,371	-9,730,000	-9,767,000	-9,767,000	-9,767,000	-9,767,000	-39,068,000
8 Salgs- og leieinntekter	-26,611,130	-27,225,611	-27,732,059	-27,732,059	-27,732,059	-27,732,059	-110,928,236
9 Sum driftsinntekter	-270,457,810	-275,294,312	-270,763,076	-274,224,976	-280,473,725	-278,920,132	-1,104,381,909
Driftsutgifter							
10 Lønnsutgifter	139,567,951	137,282,806	135,607,545	138,207,290	140,807,034	144,781,644	559,403,513
11 Sosiale utgifter	34,660,954	38,327,533	43,755,268	44,594,104	45,432,940	46,715,392	180,497,705
12 Kjøp av varer og tjenester	78,994,979	77,255,536	67,092,217	68,378,448	69,664,679	71,631,128	276,766,472
13 Overføringer og tilskudd til andre	10,899,696	8,999,981	-1,724,470	-1,757,530	-1,790,590	-1,841,134	-7,113,723
Fordelte utgifter	0	-1,725,645	-613,000	-624,752	-636,504	-654,471	-2,528,726
14 Avskrivninger	12,008,996	0	0	0	0	0	0
15 Sum driftsutgifter	276,132,575	260,140,211	244,117,560	248,797,560	253,477,560	260,632,560	1,007,025,240
16 Brutto driftsresultat	5,674,765	-15,154,101	-26,645,516	-25,427,416	-26,996,165	-18,287,572	-97,356,669
Finansinntekter							
17 Renteinntekter	-780,246	-2,038,000	0	0	0	0	0
18 Utbytter	-27,102	0	0	0	0	0	0
19 Gevinster og tap på finansielle omløpsmic	-1,445,205	-650,000	0	0	0	0	0
20 Renteutgifter	3,917,073	6,500,000	5,840,000	6,893,333	6,943,333	7,440,000	27,116,667
21 Avdrag på lån	11,898,690	12,000,000	12,866,667	14,316,667	14,386,667	15,071,667	56,641,667
22 Netto finansutgifter	13,563,210	15,812,000	18,706,667	21,210,000	21,330,000	22,511,667	83,758,333
23 Motpost avskrivninger	-12,008,996	0	0	0	0	0	0
24 Netto driftsresultat	7,228,979	657,899	-7,938,849	-4,217,416	-5,666,165	4,224,095	-13,598,336
Disp. eller dekning av netto driftsresultat:							
25 Overføring til investering	0	0	0	0	0	0	0
26 Netto avsetninger til eller bruk av bundne	-819,197	1,022,927	1,297,927	1,297,927	1,297,927	1,297,928	5,191,709
27 Netto avsetninger til eller bruk av disposi:	-6,409,783	-1,680,826	6,640,922	2,919,489	4,368,238	-5,522,022	8,406,627
28 Bruk av tidligere års mindreforbruk	0	0	0	0	0	0	0
28 Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0	0
29 Sum disponeringer eller dekning av netto	-7,228,980	-657,899	7,938,849	4,217,416	5,666,165	-4,224,094	13,598,336
30 Fremført til inndekning i senere år (merfo)	0	0	0	0	0	0	0

Tabell 7 § 5-6. Økonomisk oversikt_drift 2023-26

§ 5-4. Bevilgningsoversikter – drift

Tabellen nedenfor viser § 5-4. bevilgningsoversikt - drift i økonomiplanperioden 2023-2026:

Økonomiske oversikter	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2023:2026
§ 5-4. Bevilgningsoversikt - drift	Regnskap	Budsjett revdr	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
1 Rammetilskudd	-112,445,162	-114,292,000	-120,896,000	-124,357,900	-130,606,649	-129,053,056	-504,913,605
2 Inntekts- og formuesskatt	-71,939,554	-76,177,000	-74,924,000	-74,924,000	-74,924,000	-74,924,000	-299,696,000
3 Eiendomsskatt	-7,309,986	-9,080,000	-9,480,000	-9,480,000	-9,480,000	-9,480,000	-37,920,000
4 Andre generelle driftsinntekter	-7,958,997	-8,410,000	-5,770,000	-5,770,000	-5,770,000	-5,770,000	-23,080,000
5 Sum generelle driftsinntekter	-199,653,699	-207,959,000	-211,070,000	-214,531,900	-220,780,649	-219,227,056	-865,609,605
6 Sum bevilgninger drift, netto	193,319,469	192,804,899	184,424,484	189,104,484	193,784,484	200,939,484	768,252,936
7 Avskrivninger	12,008,996	0					
8 Sum netto driftsutgifter	205,328,465	192,804,899	184,424,484	189,104,484	193,784,484	200,939,484	768,252,936
9 Brutto driftsresultat	5,674,766	-15,154,101	-26,645,516	-25,427,416	-26,996,165	-18,287,572	-97,356,669
10 Renteinntekter	-780,246	-2,038,000	0	0	0	0	0
11 Utbytter	-27,102	0	0	0	0	0	0
12 Gevinster og tap på finansielle omløpsmic	-1,445,205	-650,000	0	0	0	0	0
13 Renteutgifter	3,917,073	6,500,000	5,840,000	6,893,333	6,943,333	7,440,000	27,116,667
14 Avdrag på lån	11,898,690	12,000,000	12,866,667	14,316,667	14,386,667	15,071,667	56,641,667
15 Netto finansutgifter	13,563,210	15,812,000	18,706,667	21,210,000	21,330,000	22,511,667	83,758,333
16 Motpost avskrivninger	-12,008,996						0
17 Netto driftsresultat	7,228,980	657,899	-7,938,849	-4,217,416	-5,666,165	4,224,095	-13,598,336
18 Overføring til investering	0	0					0
19 netto avsetninger til eller bruk av bundne	-819,197	1,022,927	1,297,927	1,297,927	1,297,927	1,297,928	5,191,709
20 Netto avsetninger til eller bruk av disposisj	-6,409,783	-1,680,826	6,640,922	2,919,489	4,368,238	-5,522,022	8,406,627
21 Disponering av tidligere års mindreforbrul	0	0	0	0	0	0	0
22 Sum disponeringer eller dekning av nto dr	-7,228,980	-657,899	7,938,849	4,217,416	5,666,165	-4,224,094	13,598,336
23 Fremført til inndekning senere år / tidlige	0	0	0	0	0	0	0

Tabell 8 § 5-4 Bevilgningsoversikt_drift 2023-26

2.7 Personal Sykefravær

sykefravær

Kommunen har som mål at sykefraværet ikke skal være mer enn 5,5%. I 2021 var sykefraværet på 6,1%, noe som er bra i forhold til målet på 5,5% i et år der pandemien fortsatt var årsak til en del sykefravær.

Pr 1. november 2022 er sykefraværet på 9,3% og det må jobbes videre med godt sykefraværarbeid i Gjemnes kommune, med involvering fra personal.

HMS – kvalitetssystem - internkontroll

HMS arbeidet i kommunen inngår i arbeidsmiljøutvalg og internkontroll og innebærer samarbeid med verneombud, bedriftshelsetjeneste og NAV arbeidslivssenter.

Kommunens kvalitetssystem dekker kvalitet i tjenester og Helse, miljø og sikkerhet. Systemet er kommunens avvikssystem og her ligger også kommunens rutiner og prosedyrer. Flere rutiner som gjelder personal skal gjennomgås og endres ved behov, med fokus på at kommunens virksomheter har mest mulig lik praksis.

Etikk

Gjemnes kommune har etiske retningslinjer og ledere er oppfordret til å ta opp etikk som tema på personalmøter.

Likestilling

Kommunen har ikke en egen plan for likestilling, men temaet ivaretas i kommunens rutiner for ansettelser. Jfr kommunens tilsettingsreglement foretrekkes det kjønn som er underrepresentert, når søkere av begge kjønn står kvalifikasjonsmessig likt.

Kommunen har ansatt langt flere kvinner enn menn. Pr 31.12.2021 utgjorde menn 17,9% og kvinner 82,1% av kommunens ansatte.

2.8 Budsjett for ansvarsområdene 1000:5100 i øk. Planperiode 2023-26

Budsjettet for ansvarsområdene 1000:5100 videreføres i hele økonomiplanperioden korrigert ut ifra bevilgningsoversikten i økonomiplanperioden 2023-26. Netto driftsutgifter for ansvarsrammene 1000:5100 er lagt inn med deflator stipulert til 2,7 prosent poeng. Det avsettes 4,685 mill. kr. til lønnsoppgjør årlig i økonomiplanperioden.

Pensjon/ premieavvik i KLP (Kommunal Landspensjonskasse) er forutsatt «overskudd» på netto 10,5 mill. kr. i budsjettår 2023 og til sammen på 38,15 mill. kr. i økonomiplanperioden.. Et positivt premieavvik for kommunen skal nedbetales over 7 år.

Netto bevilgninger i økonomiplanperiode 2022:25 kan sammenfattes slik:

	2022	2023	2024	2025	2026	2023-2026
	Budsjett (revidert)	Nettorammer	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
Netto bevilgninger 2023-2026						
Skatter, rammeoverførf. M.v.	-210,918,000	-203,919,078	-210,574,900	-212,680,649	-214,807,455	-841,362,082
Finansutgifter, resultat m.v.	15,822,000	18,706,667	21,210,000	21,330,000	22,511,667	83,758,333
Netto ansvar 8000:9000	-195,096,000	-185,212,411	-189,364,900	-191,350,649	-192,295,789	-757,603,749
Til fordeling i drift ansvar (1000:5100)	198,765,825	191,088,411	210,135,511	214,815,511	219,495,511	849,902,044
Lønns- og prisvekst	2,422,000	4,680,000	4,680,000	4,680,000	4,680,000	18,720,000
Pensjon- og premieavvik	-8,500,000	-10,556,000	-10,406,000	-11,194,000	-6,000,000	-38,156,000
Balansekrav	-2,408,175	0	15,044,611	16,950,862	25,879,722	72,862,295
Prioriterte tiltak		14,987,100	16,514,100	19,869,100	18,907,700	70,278,000
Bruk(-) / avsetning(+) til disposisjonsfond	-1,680,826	6,640,922	2,919,489	4,368,238	-5,522,022	8,406,627

Tabell 9 Netto bevilgninger_drift 2023-26

Netto driftsrammer for ansvarsområdene justert med deflator på 2,7 % og inntekter på 1% er lagt inn i tabellen nedenfor.

Budsjett- og økonomiplan 2023-26	2022	2023	2023	2023	2024	2025	2026	2023-2026
	Budsjett (revidert)	Tiltak	Nettorammer	Nettorammer %	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
Ansvar Ansvarsområder								
1000 Folkevalgte	3,658,000	25,000	3,769,195	2.0 %	4,144,897	4,237,209	4,329,521	16,505,822
1100 Rådmannen	8,411,000	671,700	9,738,343	5.1 %	10,709,031	10,947,535	11,186,040	43,252,649
1200 Økonomi	7,463,000	265,000	6,571,404	3.4 %	7,226,421	7,387,363	7,548,305	28,998,494
1300 Assisterende rådmann-personal	4,035,000	1,336,700	3,704,668	1.9 %	4,073,938	4,164,670	4,255,402	17,535,378
1400 NAV	3,417,000	0	3,103,263	1.6 %	3,412,587	3,488,590	3,564,592	13,569,032
2000 Skolefaglig kompetanse	6,746,000	75,000	6,336,854	3.3 %	6,968,492	7,123,690	7,278,887	27,782,923
2050 Barnehagefaglig kompetanse	11,062,000	0	11,755,139	6.2 %	12,926,855	13,214,753	13,502,652	51,399,399
2100 Angvik skole	7,043,000	1,358,000	5,722,935	3.0 %	6,293,379	6,433,541	6,573,703	26,381,559
2200 Batnfjord skule	29,200,000	912,500	29,243,794	15.3 %	32,158,725	32,874,943	33,591,161	128,781,122
2500 Angvik barnehage	4,294,000	35,333	4,761,908	2.5 %	5,236,560	5,353,185	5,469,810	20,856,796
2600 Solsida barnehage	8,765,000	477,833	8,012,170	4.2 %	8,810,798	9,007,026	9,203,254	35,511,082
2800 Bergsøy barnehage	0	0	0	0.0 %	0	0	0	0
2900 Astaddalen friluftslivs- og museumsbhg	5,739,000	1,282,333	4,268,118	2.2 %	4,693,550	4,798,082	4,902,614	19,944,697
3000 Helse- og omsorg	78,107,701	6,886,000	74,092,509	38.8 %	81,477,820	83,292,441	85,107,061	330,855,832
4000 Areal og drift	17,349,124	709,700	16,861,790	8.8 %	18,542,521	18,955,488	19,368,455	74,437,953
5000 Kulturkontoret	2,129,000	332,000	1,761,072	0.9 %	1,936,610	1,979,741	2,022,872	8,032,295
5100 Kultur- og musikkolen	1,347,000	0	1,385,250	0.7 %	1,523,327	1,557,254	1,591,181	6,057,012
Ansvar 1000:5100	198,765,825	14,367,100	191,088,411	100.0 %	210,135,511	214,815,511	219,495,511	849,902,044
50 VAR			0		0	0	0	0
7000 prisvekst)	2,422,000		4,680,000		4,680,000	4,680,000	4,680,000	18,720,000
7900 Pensjon-premieavvik-fellesansvar	-8,500,000		-10,556,000		-10,406,000	-11,194,000	-6,000,000	-38,156,000
Kontroll ansv 1000:7900	192,687,825	0	185,212,411		204,409,511	208,301,511	218,175,511	830,466,044
8000 Skatter, rammeoverf. m.v.	-210,918,000	-620,000	-203,919,078		-210,574,900	-212,680,649	-214,807,455	-841,362,082
9000 Finansutgifter, resultat m.v.	15,822,000		18,706,667		21,210,000	21,330,000	22,511,667	83,758,333
Ansvar 8000:9000	-195,096,000	-620,000	-185,212,411		-189,364,900	-191,350,649	-192,295,789	-757,603,749
Udekket (bruk av fond)	-2,408,175	14,987,100	0		15,044,611	16,950,862	25,879,722	72,862,295
Netto driftsresultat	-657,899		7,938,849		4,217,416	5,666,165	-4,224,094	13,598,336

Tabell 10 Netto driftsrammer ansvar 1000.5100 år 2023-26

2.9 Investeringer

For 2023 er det foreslått en investeringsramme (netto) på 26.056.000 kroner og med et lånebehov på 24.056.000 kroner.

Tabellen nedenfor viser netto investeringer pr sektor, og finansiering av investerings oppgaver i økonomiplanperiode 2022:25:

Investering pr sektor (netto)	2022	2023	2024	2025	2026	2023-26
	Budsj rev 2.tertial	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Økplan 23:26
SUM Startlån og KLP	700,000	700,000	700,000	700,000	0	2,100,000
SUM Sentraladmin.	655,000	756,000	756,000	460,000	0	1,972,000
SUM skoler/ barnehager	4,000,000	4,100,000	0	8,000,000	0	12,100,000
SUM helse og omsorg	8,000,000	10,500,000	60,000,000	45,000,000	75,000,000	190,500,000
SUM kirker	0	0	0	0	0	0
SUM VAR	0	4,600,000	4,600,000	4,100,000	4,000,000	17,300,000
SUM areal og drift	2,492,000	5,400,000	3,300,000	3,350,000	3,150,000	15,200,000
Avdrag på lån (tilskudd)					60,000,000	
Sum totalt	15,847,000	26,056,000	69,356,000	61,610,000	142,150,000	239,172,000
Investeringer uten aksjer	15,147,000	25,356,000	68,656,000	60,910,000	82,150,000	237,072,000
Finansiering:						
Salg av fast eiendom	-2,500,000	-2,000,000	-2,000,000	-2,000,000	-2,000,000	-8,000,000
Tilskudd Husbanken					-60,000,000	
Andre inntekter, KLP						0
Lånemidler		-24,056,000	-67,356,000	-59,610,000	-80,150,000	-231,172,000
Sum finansiering	-2,500,000	-26,056,000	-69,356,000	-61,610,000	-142,150,000	-239,172,000
Ubrukte lånemidler		-10,000,000	-10,000,000	0		-20,000,000
Låneoptak		-14,056,000	-57,356,000	-59,610,000	-80,150,000	-211,172,000
Momskompensasjon	3,786,750	5,189,000	16,014,000	14,202,500	19,537,500	54,943,000

Tabell 11 Netto bevilgninger investering 2023-26

Kommunedirektøren gjør oppmerksom på at investeringsprosjekter innen VAR- området påvirker selvkostberegningen.

De største kostnadene som utbyggingsprosjekt får kommunen gjennom realiseringen av det nye sykehjemmet/ nytt helsehus på 180 mill. kr. i økonomiplanperiode 2023-26. Gjennomføring av prosjektet har blitt forskjøvet ut i tid de siste årene og er nedskalert til 52 sykehjems plasser med kjøkken og dagsenter. Gjennomføring av dette prosjektet vil påvirke driftsbudsjettet og det kreves ytterligere reduksjonstiltak på ca 5 mill. kr. årlig fra år 2024. I tillegg, vesentlig pris- og lønnsvekst samt med en rekke usikkerheter som tilskuddsordning fra Husbanken gjør det ekstra vanskelig å realisere dette.

Kommunedirektøren konstaterer at kommunen har et betydelig vedlikeholdsetterslep som gjelder sine bygg og anlegg. Det er tatt med en rekke prosjekter som retter seg mot bygg og anlegg, og det kreves vesentlige oppgraderinger i årene framover.

Startlån fra Husbanken på 20 millioner kroner

Kommunedirektøren ser på Startlån som et stimuleringsiltak med henvisning til handlingsplanen for vekst for bl.a. bosetting og tilrettelegging og etablering av boligfelt.

Per 2. tertial i 2022, er det tildelt 7,6 mill. kr.

En foreslår derfor at opptak av Startlån i Husbanken til videreformidling økes til 20 millioner kr. hvert år i planperioden.

Egenkapitalinnskudd KLP

Når KLP ber om mere egenkapital etter de regler som er satt, må kommunene som bruker KLP, overføre et egenkapitalinnskudd. Egenkapitalinnskuddet føres i investeringsregnskapet.

§ 5-5. Bevilgningsoversikt – investering

Delkapittel 5 fra forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning inneholder en oppstilling som omfatter alle utgiftene og inntektene i investeringsbudsjettet og investeringsregnskapet. Bevilgningsoversikt – investering etter § 5-5 for Gjemnes kommune i økonomiplanperioden presenteres slik:

Bevilgningsoversikt - investering §5-5	2022	2023	2024	2025	2026	2023-26
	Budsj rev 2.tertial	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Økplan 23:26
Investeringer i varige driftsmidler	18,933,750	30,545,000	84,670,000	75,112,500	101,687,500	292,015,000
Tilskudd til andres investeringer						0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	700,000	700,000	700,000	700,000	0	2,100,000
Utlån av egne midler						0
Avdrag på lån					60,000,000	60,000,000
Sum investeringsutgifter	19,633,750	31,245,000	85,370,000	75,812,500	161,687,500	354,115,000
Kompensasjon for merverdiavgift	-3,786,750	-5,189,000	-16,014,000	-14,202,500	-19,537,500	-54,943,000
Tilskudd fra andre	0	0	0	0	-60,000,000	-60,000,000
Salg av varige driftsmidler	-2,500,000	-2,000,000	-2,000,000	-2,000,000	-2,000,000	-8,000,000
Salg av finansielle anleggsmidler						0
Utdeling fra selskaper						0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler						0
Bruk av lån	-13,347,000	-24,056,000	-67,356,000	-59,610,000	-80,150,000	-231,172,000
Sum investeringsinntekter	-19,633,750	-31,245,000	-85,370,000	-75,812,500	-161,687,500	-354,115,000
Videreutlån	8,000,000	20,000,000	20,000,000	20,000,000	20,000,000	80,000,000
Bruk av lån til videreutlån	-8,000,000	-20,000,000	-20,000,000	-20,000,000	-20,000,000	-80,000,000
Avdrag på lån til videreutlån	1,500,000	2,000,000	2,000,000	2,000,000	2,000,000	8,000,000
Mottatte avdrag på videreutlån	-1,500,000	-2,000,000	-2,000,000	-2,000,000	-2,000,000	-8,000,000
Netto utgifter videreutlån	0	0	0	0	0	0
Overføring fra drift						
Netto avs. til eller bruk av bundne inv.fond						
Netto avs. til eller bruk av ubundet inv.fond						
Dekning av tidligere års udekket beløp						
Sum overføring fra drift og netto avsetn.						
Fremført til inndekn. i senere år(udekket bel)	0	0	0	0	0	0

Tabell 12 § 5-5 Bevilgningsoversikt_investering 2023-26

Forslag til investeringsbudsjett 2023-226 som er ført opp i planperioden følger nedenfor.

		2023	2024	2025	2026	2023-26	
Prosjekt/ Investeringsoppgaver		Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Økplan 23:26	Ferdig år
9401	Finansiering						
	SUM finansiering	-11,896,207	-11,896,207	-11,896,207	-11,896,207	-11,896,207	
	Startlån og KLP					0	
9800	Egenkapitalinnskudd KLP	700,000	700,000	700,000		2,100,000	2026
9104	Utlån startlån	0	0			0	2026
	SUM Startlån og KLP	700,000	700,000	700,000	0	2,100,000	
	Sentral administrasjon					0	
9100	IKT- investeringer- felles internt	100,000	100,000	100,000		300,000	2026
9101	IKT investeringer ORKIDE	140,000	140,000	110,000		390,000	2026
9113	PC skoleelev	250,000	250,000	250,000		750,000	2026
9115	Arkiv	266,000	266,000			532,000	2026
	SUM Sentraladmin.	756,000	756,000	460,000	0	1,972,000	
	Skoler/ Barnehager					0	
9200	Prosjektering Batnfjord skule	600,000				600,000	2023
9211	Angvik skole- personalrom og garderobe	3,300,000				3,300,000	2023
9212	Angvik barnehage- personalrom			8,000,000		8,000,000	2025
9216	Astaddalen bhg. - utvidelse	200,000				200,000	2023
	SUM skoler/ barnehager	4,100,000	0	8,000,000	0	12,100,000	
	Helse og omsorg					0	
9302	Prosjektering ny sykehjem		60,000,000	45,000,000	75,000,000	180,000,000	2026
9609	Nåstad omsorgsbolig rehab.	500,000				500,000	2022
Ny	Ny helseplattform	10,000,000				10,000,000	
9359	Hjemmetjenesten- elektriske lås beboere					0	2022
	SUM helse og omsorg	10,500,000	60,000,000	45,000,000	75,000,000	190,500,000	
	Kirker					0	
	SUM kirker	0	0	0	0	0	
	VAR områdene					0	
Ny	Avløp	250,000	100,000	100,000		450,000	2025
Ny	Vann	3,250,000	3,000,000	3,000,000	3,000,000	12,250,000	2026
Ny	Slam	1,100,000	1,500,000	1,000,000	1,000,000	4,600,000	
	SUM VAR	4,600,000	4,600,000	4,100,000	4,000,000	17,300,000	
	Areal og drift					0	
9510	Brannvurdering støtter 9683 i 2020	1,000,000	1,000,000	1,000,000	1,000,000	4,000,000	2026
9607	Solsida boligfelt 3 og 4- utvidelse	200,000				200,000	2023
9620	Maskiner- utstyr drift	150,000	150,000	150,000	150,000	600,000	2026
9677	Driftsbygget- el.anlegg og vaskeplass	1,000,000				1,000,000	2023
9687	Gjemneshallen-rehab. Tak/ ventilasjon	600,000				600,000	2023
NY	Hannasetvegen, rehab dekkelegging	300,000				300,000	2023
NY	Åsavegen, rehab dekkelegging			200,000		200,000	2025
9694	Belysning kommunalebygg	150,000	150,000			300,000	2025
Ny	Kommunale veier	2,000,000	2,000,000	2,000,000	2,000,000	8,000,000	
	SUM areal og drift	5,400,000	3,300,000	3,350,000	3,150,000	15,200,000	
	SUM totalt	26,056,000	69,356,000	61,610,000	82,150,000	239,172,000	
	Investeringer uten aksjer	25,356,000	68,656,000	60,910,000	82,150,000	237,072,000	
	Kontroll	26,056,000	69,356,000	61,610,000	82,150,000	239,172,000	

Tabell 13 Investeringsoppgaver 2023-26

Status		
Prosjekt/ Investeringsoppgaver	Ferdig år	
9401	Finansiering	
	SUM finansiering	
	Startlån og KLP	
9800	Egenkapitalinnskudd KLP	2026 KLP
9104	Utlån startlån	2026 20 mill. kr årlig, videreutlån Husbanken
	SUM Startlån og KLP	
	Sentral administrasjon	
9100	IKT- investeringer- felles internt	2026 sammenheng med prosjekt 9101
9101	IKT investeringer ORKIDE	2026 dataløsninger og lisenser, gjennomføres og planlegges av IKT Orkide.
9113	PC skoleelev	2026 Skoleelev pc i gjennm. 40 stk årlig. 33 pc'r kjøpt i 2022
9115	Arkiv	2026 nytt prosjekt, vedtas i mars. Tilbud på 1,7 mill. kr fra IKA Møre og romsdal. Lukke avvik på legge arkiv i kjelleren og i Helse og omsorg utgjør 800 tusen. kr.
	SUM Sentraladmin.	
	Skoler/ Barnehager	
9200	Prosjektering Batnfjord skule	2023 Ferdigstilt i 2022, oppgjør 2023
9211	Angvik skole- personalrom og garderobe	2023 Tilleggsarbeidet var ikke tjent ved budsjettering for år 2022.r, godkjenning fra arbeidstilsynet mottatt i mai 2022. Konkurransne utlyses snarest i samsvar med prosjektering innen ramme for 3,3 mill.kr.
9212	Angvik barnehage- personalrom	2025 Stort prosjekt, samlet behov. Utrede i 2023
9216	Astaddalen bhg. - utvidelse	2023 Ferdigstilt i 2020. Prioriterer vellyst, Astaddalen brnbg og fasademaling. lys monteres på fasaden og Tilleggsarbeid utredes i 2023
	SUM skoler/ barnehager	
	Helse og omsorg	
9302	Prosjektering ny sykehjem	2026 52 plasser m kjøkken og dagsenter, tilskudd fra Husbanekn i 2026, tilsvarende låneopptak i 2024. Krevs ytterligere tiltak.
9609	Nåstad omsorgsbolig rehab.	2022 søppelproblematikk, uteområder. Prosjektinnhold vurderes i 2022 og utføres i 2023. snarest møte med helse om struktur, ansvar og fordeling
Ny	Ny helseplattform	Ikke vedtatt av KS per september 2022. Sats på 10 mill. kr i øk. Planperiode dersom saken vedtas.
9359	Hjemmetjenesten- elektriske lås beboere	2022 Prosjektet korrigeres og erstattes med mål om digitalisering av hjemmetjeneste. Drøftes med Helse og omsorg
	SUM helse og omsorg	
	Kirker	
	SUM kirker	
	VAR områdene	
Ny	Åvløp	2025 Asta hus, indergård hovedledning i 2024-25
Ny	Vann	2026 Erstatte prosjekt 9654 Høgset Vassverk og Søvika vannverk
Ny	Slam	Flemma og Angvika
	SUM VAR	
	Areal og drift	
9510	Brannvurdering støtter 9683 i 2020	2026 Brannoppgradering
9607	Solsida boligfelt 3 og 4- utvidelse	2023 Gatelyst i 2022, og lekeplass
9620	Maskiner- utstyr drift	2026 Utskifting av avvant i 2022.
9677	Driftsbygget- el.anlegg og vaskeplass	2023 Taktekking og fasaderehab, brannsikring, vaskeplass felles NORBR og drift
9687	Gjerneshallen-rehab. Tak/ ventilasjon	2023 Utlysning av konkurranse i 2022. Helhetlig vurdering og utredning i 2023
Ny	Hannasetvegen, rehab dekkelegging	2023 utredes i 2023
Ny	Åsavegen, rehab dekkelegging	2025 Dekkelegging
9694	Belysning kommunalebygg	2025 Belysning skoleområdet mot elva. Utrede 2023
Ny	Kommunale veier	
	SUM areal og drift	
	SUM totalt	
	Investeringer uten aksjer	
	Kontroll	

Tabell 14 Investeringsoppgaver 2023-26 forklaring

2.10 Mål for økonomiforvaltningen- balansekrav- Forslag til reduksjon i driftsnivå

Økonomiplanen betinger etter kommuneloven et balansekrav. Kommunedirektøren har i budsjettarbeidet hatt utfordringer med å innfri balansekravet. Slik økonomiplanen nå presenteres har planen til sammen en ubalanse på 72,86 mill. kr. Inngående saldo på disposisjonsfond i 2023 er på 10,6 mill. kr. og saldo alle frie fond på 19,75 mill. kr.

For å innfri balansekravet må kommunen sette i verk betydelige reduksjonstiltak. Høsten 2022 har kommunedirektøren gjennomført 7 heldagsmøter med lederne, hovedtillitsvalgte og hovedverneombud for å utrede gjennomførbare reduksjonstiltak i økonomiplanperioden. Kommunedirektøren vil foreslå reduksjonstiltak per sektor for årene 2023-2026 for å oppnå balanse slik:

Balansekrav og inndekning 2023-26	2023	2024	2025	2026	Sum
Balansekrav med sykehjem (altrntv1)	14,987,100	15,044,611	16,950,862	25,879,722	72,862,295
Prioriterte tiltak:					
Oppvekst	4,141,000	4,953,000	4,878,000	4,743,000	18,715,000
Helse	6,886,000	8,431,000	8,431,000	8,145,000	31,893,000
Sentraladmin&drift	3,960,100	3,130,100	6,560,100	6,019,700	19,670,000
Totater prioriterte	14,987,100	16,514,100	19,869,100	18,907,700	70,278,000
Uprioriterte tiltak:					
Oppvekst	1,571,000	3,522,000	3,522,000	3,522,000	12,137,000
Helse	240,000	480,000	480,000	480,000	1,680,000
Sentraladmin&drift	607,500	607,500	757,500	757,500	2,730,000
Totaler uprioriterte	2,418,500	4,609,500	4,759,500	4,759,500	16,547,000
Gjenstående balansekrav med sykehjem (altrntv1) med prioriterte tiltak	0	-1,469,489	-2,918,238	6,972,022	2,584,295
Gjenstående balansekrav med sykehjem (altrntv1) med alle tiltak	-2,418,500	-6,078,989	-7,677,738	2,212,522	-13,962,705
Disposisjonsfond og friefond (saldobalanse) etter prioriterte tiltak	-26,395,259	-29,314,748	-33,682,986	-28,160,964	-28,160,964
Disposisjonsfond og friefond (saldobalanse) etter alle tiltak	-28,813,759	-33,924,248	-38,442,486	-32,920,464	-32,920,464

Tabell 15 Balansekrav og utredninger 2023-26

Dersom prioriterte tiltak fullstendig gjennomføres i økonomiplanperioden, vil balansesaldo disposisjonsfond og frie fond være slik:

Disposisjonsfond og frie fond	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Disposisjonsfond	-12,373,042	-10,692,216	-17,333,138	-20,252,627	-24,620,865	-19,098,843
Friefond	-21,435,163	-19,754,337	-26,395,259	-29,314,748	-33,682,986	-28,160,964
Netto bruk (-) avsetning (+) av disposisjonsfond		-1,680,826	6,640,922	2,919,489	4,368,238	-5,522,022

Tabell 16 dis.fond og friefond etter prioriterte tiltak 2023-26

Prioriterte tiltak per sektor:

Prioriterte tiltak helse- og omsorg 2023-26	2023	2024	2025	2026	Sum
SUM prioriterte tiltak ansvar 3000	6,886,000	8,431,000	8,431,000	8,145,000	31,893,000
Gjennomsnitt årlig					7,973,250

Tabell 17 Prioriterte tiltak Helse- og omsorg 2023-26

Prioriterte tiltak oppvekst 2023-26	2023	2024	2025	2026	Sum
2000	75,000	75,000	75,000	75,000	300,000
2050	0	0	0	0	0
2100	1,358,000	1,548,000	1,358,000	1,063,000	5,327,000
2200	912,500	1,219,000	1,334,000	1,494,000	4,959,500
2500	35,333	35,333	35,333	35,333	141,333
2600	477,833	540,333	540,333	540,333	2,098,833
2900	1,282,333	1,535,333	1,535,333	1,535,333	5,888,333
Sum prioriterte tiltak oppvekst ansvar 2000:2900	4,141,000	4,953,000	4,878,000	4,743,000	18,715,000
Kontroll					18,715,000
Gjennomsnitt årlig	1,035,250	1,238,250	1,219,500	1,185,750	4,678,750

Tabell 18 Prioriterte tiltak Oppvekst 2023-26

Prioriterte tiltak sentraladmin, areal- og drift, kultur	2023	2024	2025	2026	Sum
1000	25,000	25,000	25,000	25,000	100,000
1100	671,700	671,700	671,700	671,300	2,686,400
1200	265,000	-1,495,000	1,505,000	1,505,000	1,780,000
1300	1,336,700	1,476,700	1,476,700	1,476,700	5,766,800
4000	709,700	1,244,700	1,294,700	1,294,700	4,543,800
5000	332,000	457,000	487,000	487,000	1,763,000
8000	620,000	750,000	1,100,000	560,000	3,030,000
Sum prioriterte tiltak sentraladmin ansvar 1100:1300,4000:5100	3,960,100	3,130,100	6,560,100	6,019,700	19,670,000
Gjennomsnitt årlig	990,025	782,525	1,640,025	1,504,925	4,917,500

Tabell 19 Prioriterte tiltak Sentraladmin., Areal- og drift, Kultur 2023-26

U-prioriterte tiltak per sektor:

U-prioriterte tiltak helse- og omsorg 2023-26	2023	2024	2025	2026	Sum
SUM u-prioriterte tiltak ansvar 3000	240,000	480,000	480,000	480,000	1,680,000
Gjennomsnitt årlig	60,000	120,000	120,000	120,000	420,000

Tabell 20 U-prioriterte tiltak Helse- og omsorg

U-prioriterte tiltak oppvekst 2023-26	2023	2024	2025	2026	Sum
2100	1,571,000	3,522,000	3,522,000	3,522,000	12,137,000
Sum u-prioriterte tiltak ansvar 2000:2900	1,573,023	3,524,024	3,524,025	3,524,026	12,145,098
Gjennomsnitt årlig	393,256	881,006	881,006	881,007	3,036,275

Tabell 21 U-prioriterte tiltak Oppvekst 2023-26

U-prioriterte tiltak sentraladmin, areal- og drif	2023	2024	2025	2026	Sum
1100	22,500	22,500	22,500	22,500	90,000
1300	285,000	285,000	285,000	285,000	1,140,000
4000	300,000	300,000	300,000	300,000	1,200,000
5000:5100	0	0	150,000	150,000	300,000
Sum u-prioriterte tiltak sentraladmin ansvar					
1100:1300,4000,5000	607,500	607,500	757,500	757,500	2,730,000
Gjennomsnitt årlig	151,875	151,875	189,375	189,375	682,500

Tabell 22 U-prioriterte tiltak Sentraladmin., Areal- og drift, Kultur 2023-26

Vedlagt følger detaljert oversikt over prioriterte og u-prioriterte tiltak per sektor i økonomiplanperiode 2023-26.

2.11 Gebyrer og satser

Gebyrregulativ

På bakgrunn av selvkostforskriften, som trådte i kraft 01.01.2020, må kommunestyret nå aktivt vedta dersom en selvkosttjeneste skal subsidieres. Dette følger av § 8, første ledd som sier at «Kommunestyret og fylkestinget kan bestemme at gebyrgrunnlaget i stedet skal utgjøre en andel av samlet selvkost, så langt dette ikke strider med annen lov eller forskrift.» Innenfor de selvkostområdene hvor kommunen tidligere ikke har vedtatt full kostnadsdekning (tradisjonelt saksbehandlingsområdene private planforslag, bygge- og delesak, oppmåling og eierseksjonering) stilles det nå krav til å vedta at gebyrgrunnlaget skal utgjøre en andel av samlet selvkost. Dersom dette ikke gjøres legges det implisitt opp til full kostnadsdekning innenfor hvert enkelt gebyrområde. Tidligere var det krav om at kommunestyret aktivt vedtok at en tjeneste ikke skulle subsidieres (full kostnadsdekning) og slik få anledning til å fremføre underskudd. I tråd med § 8, fjerde ledd i selvkostforskriften faller nå muligheten til å fremføre underskudd for gebyrbelagte tjenester etter plan- og bygningsloven, matrikkellova og eierseksjonsloven bort. Bakgrunnen for dette er at disse gebyrene vil være knyttet mot enkeltsaker og at brukerne i mindre grad vil være de samme fra år til år. Kommunen har ikke anledning til å tjene penger på tjenestene. En annen sentral begrensning i kommunens handlingsrom er at overskudd fra det enkelte år skal tilbakeføres til abonnentene eller brukerne i form av lavere gebyrer innen de neste fem årene. Dette betyr at hvis kommunen har bokført et overskudd som er eldre enn fire år, må dette brukes til å redusere gebyrene i det kommende budsjettåret. Eksempelvis må et overskudd som stammer fra 2018 i sin helhet være disponert innen 2023.

Det er en rekke faktorer som påvirker selvkostresultatet og som ligger utenfor kommunens kontroll. De viktigste faktorene er budsjettårets forventede kalkylerente (5-årig SWAP-rente + 1/2 %-poeng), kapasitetsbegrensninger ved gjennomføring av planlagte prosjekter, samt usikre utgifter og inntekter. I sum fører dette til at det er utfordrende å treffe med budsjettet.

Alle gebyrer i Gjemnes kommune 2023 gitt inkl MVA.

Øvrige satser oppjusteres med indekspris på 3,8 % i budsjettår 2023. Endring i gebyrer og satser oppsummeres i tabellen nedenfor og detaljert oversikt over forslag til endringer i gebyrer og satser følger i vedlegg.

Gebyrregulativ:	forslag til økning	Forventet dekningsgrad i 2022
Plansaker og dispensasjoner	20.0%	10,5%
Bygge og delesaksbehandling	21.0%	86%
Oppmåling	24.0%	16,2%
Eierseksjonering	0.0%	
Kontroll og tilsyn etter forurensningsloven	-15.6%	
VAR:		
Slam	8.0%	
Renovasjon	11,2%	
Vann	11,1%	
Avløp	11,3%	
Feiing per skorstein (pipeløp)	0.0%	
Samlet endring VAR	10.4%	
grave/arbeidsvarslings tillatelser langs, over og under kommunale vegger:		
Per utstedelse av grave/arbeidsvarslings tillatelse	NOK 2,600	
For graving uten tillatelse	NOK 5,200	
	Medgått tid og	
For manglende istandsettelse av området	kostnader	
Leiesatser kommunale leiligheter	3.8%	
Leiesatser kommunale lokaler	3.8%	
Satser og egenbetaling for tjenester fra Helse og omsorg	3.8%	
Satser oppvekst	3.8%	

Tabell 23 forslag til endring gebyrer og satser 2023

2.12 Oppsummering

Utvikling i økonomien i kommunen har gradvis gått i feil retning i de siste årene. Kommunen har høyere utgifter per innbygger enn inntekter. Gjeldsgraden har økt i de siste og bruk av disposisjonsfond til å balansere regnskapet har blitt større år etter år. De omfattende driftstiltakene og omstruktureringene som er satt i verk, viser positiv effekt, men ikke tilstrekkelige til å reversere økende ubalanse mellom inntekter og utgifter framover.

Den økonomiske styringen har administrasjonen og lederne tatt på alvor med relativt god kostnadskontroll. Likevel brukes det for mye penger på enkeltområder. Flere tjenesteområder har til dels mye merforbruk av forskjellige årsaker. Nye akutte driftstiltak, endrede rammevilkår og forutsetninger, er en mulig årsak til dette. Alt dette viser at kommunen er i en krevende økonomisk situasjon og at trenden ikke kan holde fram over tid.

I tillegg, framtidige usikkerheter bl.a. økning i rente satser og prisvekst gjør det ekstra vanskelig å planlegge byggeprosjekter. Realisering av helsehus prosjektet, kreves det at kommunen tåler ytterligere drift- og finanskostnadene. En forsvarlig tilnærming til dette er å effektivisere utredningene som er utredet av lederne og i tillegg, finne ytterligere tiltak på minimum 5 mill. kr. fra 2024.

Kommuneloven av 2018 fremhevet tydelige kommunalt selvstyre og hvilke plikter kommunestyret har knyttet til økonomiforvaltningen. Kommunestyret skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir tatt vare på over tid. Det fører til at kommunestyret ikke kan vedta u-spesifiserte innsparinger eller effektiviseringer. Nedtrekk i budsjettet må innarbeides på konkrete rammeområder/poster.

Batnfjordsøra, 9.november 2022

Inge Falstad
Kommunedirektør

Nima Håkon Ebrahimsen
Økonomisjef

3 Kommunedirektørens innstilling til vedtak

1 Kommunestyret godkjenner den framlagte handlingsplan og økonomiplan for 2023-2026 og årsbudsjettet for 2023, og de framlagte nettorammer av driftsbudsjettet for 2023 fordelt på de enkelte ansvarsområder 1000:5100 med til sammen 191 088 411 kroner.

2.1 Med hjemmel i eiendomsskattelovens §§ 2, 3 a, 13 utskrives det eiendomsskatt i Gjemnes kommune. Ved taksering og utskrivning av eiendomsskatt benyttes det Skatteetatens boligverdier/formuesgrunnlag som takstgrunnlag jfr Eiendomsskattelovens §8-C. Øvrige eiendomsskattetakster ihht Eiendomsskattelovens §8 A-4 kontorjusteres med 10 % med virkning for skatteåret 2023.

2.2 Med hjemmel i esktl. § 13 vedtar kommunestyret at skattøret settes på 4,0 promille av eiendomsskattetakstgrunnlaget for boliger og fritidsboliger for 2023.

2.3 Med hjemmel i esktl. §§ 11 og 13 vedtar kommunestyret at skattøret settes på 7,0 promille av eiendomsskattetakstgrunnlaget for næringseiendommer og ubebygde grunneiendom.

2.4 Jfr. Esktl. § 25 vedtar kommunestyret at eiendomsskatten skal betales i 4 terminer for skatteåret 2023.

3.1 Kommunestyret godkjenner en samlet netto investeringsramme for budsjettår 2023 på inntil 26 56 000 kroner. Samt med netto investeringsramme for planperiode 2023-26 på inntil 239 172 000 kroner.

3.2 Kommunestyret godkjenner at det blir tatt opp lån på kr. 14 000 000 til finansiering av investeringsoppgaver for 2023. Avdragstid på lån stipuleres i gjennomsnitt til 30 år.

3.3 Kommunedirektøren får fullmakt til å godkjenne lånevilkårene.

3.4 Bruk av tidligere års ubrukte lånemidler på kr. 10 mill. kr. tas inn i finansieringen i 2023 og 10 mill. kr. i 2024.

3.5 Kommunestyret godkjenner at nytt helsehus/ 52 sykehjemsplasser med kjøkken og dagsenter bygges i 2024 med kostnadsramme på 180 mill. kr. under følgende forutsetninger:

3.5.1 Innvilgelse av tilskuddsordning fra Husbanken på minimum 60 mill. kr.

3.5.2 Foreslåtte prioriterte reduksjonstiltak vedtas og effektueres fullt ut i økonomiplanperioden.

3.5.3 En finner ytterligere reduksjonstiltak på ca 5 mill. kr. fra budsjettår 2024.

4.1 Kommunestyret godkjenner at det blir tatt opp Startlån i Den Norske Stats Husbank på inntil Kr. 20 000 000 til videreformidling av lån i år 2023.

4.2 Kommunedirektøren får fullmakt til å godkjenne lånevilkårene.

5 Kommunestyret godkjenner at netto avsetning (+) eller bruk (-) av disposisjonsfond i budsjettår 2023 skal være på 6 640 922 kroner. Netto avsetning/bruk i økonomiplanperioden skal være på 8,4 millioner kroner.

6 Kommunestyret godkjenner at kommunens handlingsregler og måltall skal være:

6.1 Netto driftsresultat i 2023 skal være på + 2,9%. For resten av årene i økonomiplanperioden netto driftsresultat skal være på + 1,75%.

6.2 Kommunestyret godkjenner at disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter i budsjettår 2023 skal være på 6,4% og 8% i resten av økonomiplanperioden.

6.3 Kommunestyret godkjenner at gjeldsgrad i % av brutto driftsinntekter i budsjettår 2023 skal være på 98% og 100% i resten av økonomiplanperioden.

7 Kommunestyret vedtar gebyrer og satser framlagt i vedlegg 1 gebyrer og satser.

8 Kommunestyret vedtar utredninger framlagt i vedlegg 4 reduksjonstiltak 2023-26 i forbindelse med balansekrav i økonomiplanperioden som er oppsummert i punkt 8.1 : 8.3:

Prioriterte tiltak helse- og omsorg 2023-26					
	2023	2024	2025	2026	Sum
SUM prioriterte tiltak ansvar 3000	6,886,000	8,431,000	8,431,000	8,145,000	31,893,000
8.1 Gjennomsnitt årlig					7,973,250

Tabell 24 Sum prioriterte tiltak Helse- og omsorg 2023-26

Prioriterte tiltak oppvekst 2023-26					
	2023	2024	2025	2026	Sum
2000	75,000	75,000	75,000	75,000	300,000
2050	0	0	0	0	0
2100	1,358,000	1,548,000	1,358,000	1,063,000	5,327,000
2200	912,500	1,219,000	1,334,000	1,494,000	4,959,500
2500	35,333	35,333	35,333	35,333	141,333
2600	477,833	540,333	540,333	540,333	2,098,833
2900	1,282,333	1,535,333	1,535,333	1,535,333	5,888,333
Sum prioriterte tiltak oppvekst ansvar 2000:2900	4,141,000	4,953,000	4,878,000	4,743,000	18,715,000
Kontroll					18,715,000
8.2 Gjennomsnitt årlig	1,035,250	1,238,250	1,219,500	1,185,750	4,678,750

Tabell 25 Sum prioriterte tiltak Oppvekst 2023-26

8.3

Prioriterte tiltak sentraladmin, areal- og drift, kultur					
	2023	2024	2025	2026	Sum
1000	25,000	25,000	25,000	25,000	100,000
1100	671,700	671,700	671,700	671,300	2,686,400
1200	265,000	-1,495,000	1,505,000	1,505,000	1,780,000
1300	1,336,700	1,476,700	1,476,700	1,476,700	5,766,800
4000	709,700	1,244,700	1,294,700	1,294,700	4,543,800
5000	332,000	457,000	487,000	487,000	1,763,000
8000	620,000	750,000	1,100,000	560,000	3,030,000
Sum prioriterte tiltak sentraladmin ansvar 1100:1300,4000:5100	3,960,100	3,130,100	6,560,100	6,019,700	19,670,000
Kontroll					19,670,000
Gjennomsnitt årlig	990,025	782,525	1,640,025	1,504,925	4,917,500

Tabell 26 Sum prioriterte tiltak Sentraladmin., Areal- og drift, Kultur 2023-26

4 Ordliste

Økonomisk prognose I likhet med budsjett er prognose en forutsigelse av kommunes økonomi. Budsjettet utarbeides gjerne årlig, og gjelder for et regnskapsår om gangen. Prognoser kan imidlertid justeres underveis, og brukes for eksempel når virkeligheten avviker fra budsjettet.

Økonomiplan Økonomiplanen skal angi retningen for utviklingen av kommunens tjenestetilbud og kommunens ressursbruk i den kommende fireårsperioden. Ressursbruken må være innenfor de økonomiske rammene kommunen står ovenfor. God økonomiplanlegging innebærer derfor god oversikt over økonomiske og demografiske forhold mv.

Budsjett Et budsjett er en oppstilling av hva en virksomhet forventer å få i inntekter og kostnader for en gitt periode, som for eksempel et regnskapsår. Et budsjett sier også noe om en virksomhets planer, og kan derfor sies å være et planlagt regnskap for en kommende periode.

Frie inntekter Gjennom inntektssystemet fordeles kommunenes og fylkeskommunenes frie inntekter. Frie inntekter består av rammetilskudd og skatteinntekter, og utgjør om lag 70 prosent av kommunesektorens samlede inntekter. For at kommunene og fylkeskommunene skal kunne gi et likeverdig tjenestetilbud til innbyggerne, inneholder inntektssystemet to store utjevningsmekanismer: ufrivillige kostnadsforskjeller utjevnes fullt ut (utgiftsutjevning), og skatteinntekter utjevnes delvis (inntektsutjevning).

Inntektsutjevning innebærer at kommuner og fylkeskommuner som har skatteinntekter per innbygger under et gitt nivå av landsgjennomsnittet ("referansenivå") mottar en bestemt andel av differansen mellom eget nivå og referansenivået.

Kontorjustering av eiendomsskatt Når man går inn i det fjortende året siden siste alminnelige taksering – og det fortsatt ikke er gjennomført en alminnelig taksering – er det lovens system at kontorjustering skal skje. 2. Årlig økning kan være maksimalt 10 prosent. Kommunestyret kan treffe vedtak om kontorjustering hvert år, med inntil 10 %.

Eiendomsskatt primillesats Eiendomsskatteloven sier at skatten skal ligge mellom 1 og 5 promille av skattegrunnlaget. Fra 2020 ble den maksimale primillesatsen satt ned fra 7 til 5 promille. I 2021 settes den maksimale primillesatsen ned fra 5 til 4 promille.

Disposisjonsfond er et variabelt fond hvor overskudd og underskudd føres. På reservefond avsettes beløp som skal sikre kommunens økonomi langsiktig.

Premieavvik I tillegg til utgiftsføring av årets pensjonspremie skal premieavviket, det vil si differansen mellom betalt pensjonspremie og estimert netto pensjonskostnad, regnskapsføres som en inntekt eller utgift. Premieavviket skal amortiseres i senere års regnskap.

Brutto driftsresultat tilsvarer forskjellen mellom driftsinntekter og driftsutgifter ekskl. avskrivninger, det vil si overskudd på årets drift før renter og avdrag. Nedgang i brutto driftsresultat skyldes at driftsutgiftene øker mer enn inntektene og vice versa.

Netto driftsresultat viser hvor mye som kan disponeres til avsetninger og investeringer etter at driftsutgifter, renter og avdrag er betalt.

Driftsinntekter fratrukket driftsutgifter eksklusive renter og avdrag. Brutto driftsresultat bygger på regnskapsoppstillingen i kommuneregnskapene.

Netto lånegjeld er definert som langsiktig gjeld (eksklusive pensjonsforpliktelser) fratrukket totale utlån og ubrukte lånemidler. I totale utlån inngår formidlingslån og ansvarlige lån (utlån av egne midler).

Flytende rente Et lån med flytende rente følger markedsrenten. Går rentenivået opp får du høyere lånekostnader, mens du får lavere lånekostnader hvis rentenivået går ned. Tåler du at det

svinger litt, viser historien at det over tid som regel lønner seg å velge flytende rente. Med fast rente binder du renten i en avtalt periode.

Nibor (Norwegian Interbank Offered Rate) er en samlebetegnelse på norske pengemarkedsrenter med ulike løpetider, som skal gjenspeile rentenivået som långiver krever for et usikret utlån i norske kroner med levering om to dager, «spot»

SWAP Rentebytteavtale (også kjent som renteswap) er en finansiell avtale om å bytte rentebetingelser for en periode. Et eksempel er å gå fra flytende rente til fastrente på et lån.

Kapitalbinding er volumveid gjennomsnitt av gjenværende tid frem til forfallstidspunktet for et gjeldsbrevlån, sertifikat eller obligasjon. F.eks. vil et 20 års serielån ha 10 års kapitalbinding på oppstarttidspunktet.

Rentebinding er volumvektet gjennomsnitt av gjenstående rentebindingstid for lån.

- Dersom en rente har 10 års binding (fastrente), og har like stor hovedstol for hele bindingstiden (avdragsfritt lån), så vil rentebinding være 10 ved rentens start.

- Dersom renten følger en lineær avdragsprofil som gjør at hovedstol ender i null etter 10 år, vil rentebinding ved start være 5. Her har man altså bundet halvparten så mye gjennom bindingstiden. For enkeltlån er det denne avtalens siste renteperiode som styrer beregningen. -

Et lån tilknyttet 3 mnd NIBOR, vil ved start av en 3 mnd periode ha rentebinding på 0,25, dvs 3/12 av et år.

- Et lån tilknyttet KBNs p.t.-rente viser rentebinding null, da renten kan endres med 14 dagers varsel, også inne i en termin.

P.t rente er en rente med kort renteregulering (vanligvis 14 dager) som vanligvis følger långivers innlånskostnader. Den følger også utviklingen i de korte pengemarkedsrentene og endres i takt med disse.

5 Handlingsplan 2023-26

Sentraladministrasjonen ansvar 1000:1300

Planen er inndelt med mål for kommende budsjettår, og for økonomiplanperioden.

Økonomi

Gjemnes kommune skal ha god økonomikontroll med årsbudsjett i balanse. Det budsjetteres ikke med netto driftsresultat i økonomiplanperioden.

Økonomien framover er utfordrende på ulike måter. Kommunens inntekspotensial er begrenset, der rammetilskudd, personskatt og eiendomsskatt ikke har økt i samsvar med utgifter. Det er nødvendig å fokusere på befolkningsvekst og næringsutvikling som resultatet er å finne nye inntektskilder og økning av driftsinntekter.

Økning i omfang av tjenester, nye lovpålagte oppgaver og økende vedlikehold, renter og avdrag i samsvar med nye investeringer etter Robek har lagt beslag på en større andel av kommunens ressurser. Samtidig er behovet for nye og flere tjenester økende i framtida. Økende ubalanse mellom inntekter og utgifter framover tvinger kommunen til å redusere driftsnivå, både gjennom effektivisering, billigere drift av tjenestetilbud og lavest mulig investeringsnivå. Dermed, investeringer som påvirker attraktivitet i kommunen og bidrar til befolkningsvekst blir prioritert i økonomiplanperioden.

Personal

Gjemnes kommune sin personalpolitikk bygger på forskjellige avtaler og reglement;

IA avtale

En lønnspolitikk som belønner initiativ, ansvar og vilje til å skape en bedre arbeidsplass

Våre etiske regler

HMS arbeidet der arbeidsmiljøutvalg, verneombud, bedriftshelsetjeneste, og våre internkontrollsystem inngår.

I tillegg ser vi at endringene i krav produktivitet og effektivitet i tjenestene som kommunen leverer krever en endret holdning til kompetanse. Det er derfor en av hovedmålene i 2023 å få en overordnet plan for kompetanse vedtatt. Videre skal man jobbe med å sette krav til hvilken type kompetanse vi trenger innen de forskjellige tjenesteområdene for deretter å lage kompetanseplan. Dette er et langsiktig arbeid for å sikre at kommunen, både ansatte og innbyggere, har den kompetansen den trenger for å møte fremtidige utfordringer, og at den kompetansen vi har blir brukt for kommunens beste. Dette arbeidet startes i 2023 og skal senest være ferdigstilt innen utgangen av 2024.

Dette fokuset på kompetanse kan sees som en del av vårt ønske om å være en attraktiv arbeidsgiver som involverer ansatte i vår tjenesteproduksjon gjennom en overordnet strategi om at avgjørelser tas på lavest mulig nivå.

Deltid

Gjemnes kommune skal ha en heltidskultur. Dette innebærer at kommunen prioriterer heltidsstillinger. Kommunen skal fortsatt arbeidet med å redusere ufrivillig deltid gjennom å kartlegge omfang, konsekvenser, og årsaker for Gjemnes samt utvikle en handlingsplan innen utgangen av 2023. Innen utgangen av 2026 skal vi ha redusert antall ansatte med total stillingsprosent under 80% med 5%.

Sykefravær

Sykefraværet i Gjemnes kommune har som mål å være på under 5,5 % jfr. IA-avtalens handlingsplan. Et mål som videreføres fra 2022. Redusert sykefravær skal gi snart 500 tusen kroner i reduserte utgifter årlig.

Produktivitet – effektivitet og digitalisering

Produktivitet og effektivitet har de senere år vært moteord innen offentlig forvaltning, og det med god grunn. Gode målinger gjør at man kan se hvordan våre innsatsfaktorer blir brukt på en god objektiv måte og er et flott verktøy for å vurdere effekter av endringene vi har gjennomført. På kommunaldata.no i 2021 ble det publisert effektivitetsanalyse (DEA analyse) for den enkelte kommune, her fikk Gjemnes kommune en effektivitetsscore på 80% (5.plass i kommunegruppe 2), det betyr at kommunen var 20 prosentpoeng mindre effektiv enn det som er teoretisk mulig innenfor analyseopplegget. En slik analyse er laget for å tolkes i kontekst av kommunens tjenesteproduksjon og innsatsfaktorer. Det er derfor ikke belegg for å si at kommunen faktisk kan hente ut de 20 prosentpoengene uten grundigere individuelle analyser, men det henter om et forbedringspotensial.

Forventningen er at en del av dette teoretiske potensialet kan hentes ut gjennom digitalisering. I 2022 ble dette vist gjennom arbeid med heldigital rekrutteringsprosess, heldigital personalbehandling, digital bestilling av saksbehandler, og en økt tilgang på digitale søknadsprosesser for den enkelte innbygger. Videreutvikling av dette arbeidet, og større bruk av de digitale prosessene vil skje i 2023. Samtidig må den enkelte innbyggers evne til å bruke disse mulighetene ivaretas. I 2021 ble det derfor med kultur og helse og omsorg i spissen, startet opplæring av de eldre for å ta i bruk sosiale medier slik at de på lang sikt blir mer fortrolig med den fremtidige digitale tjenesteytingen. Det er ingen forventning hos kommunen at 100% vil bruke digitale tjenester innen en kort tidshorison, Vi setter oss derfor er mål om at 80% av alle mottatte søknader er digitale innen 2025. Med dette søker vi å unngå å skape klasseforskjeller mellom de som kan og de som ikke kan.

Universell utforming

Universell utforming skal ivaretas ved renovering, nybygging, og i skriftlige framstillinger slik at alle, uansett funksjonshemming, kan være involvert i de kommunale tjenester hvis de selv ønsker det. Møre og Romsdal fylke ble et bærekraftsfylke og Gjemnes kommune en bærekraftkommune, noe som innebærer at kommunen har sluttet seg til FN's bærekraftsmål. Bærekraftsmålene ligger implisitt og som et bakteppe under de forskjellige temaene i planen. 17 bærekraftsmål med sine 169 delmål som er vedtatt i kommuneplanens samfunnsdel 2021-2033 reflekterer tre dimensjoner i bærekraftig utvikling: klima og miljø, økonomi og sosiale forhold. Målene skal vise vei mot en bærekraftig utvikling på kort og lang sikt.

Vekst

Innen utgangen av 2026 skal folketallet i Gjemnes være økt til 2800 innbyggere, primært gjennom en økning i antall fødte barn.

Målsettinger for folkehelse

Gjemnes kommune skal arbeide for å sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder
Se folkehelseoversikt

Batnfjordsøra, 18.11.2022

Inge Falstad

Svein Arild Eikemo

Nima. H. Ebrahimsen

Kommunedirektør

Assisterende kommunedirektør

Økonomisjef

NAV ansvar 1400

Mål økonomi

Å holde seg innenfor budsjettammene som er gitt, noe som betyr å arbeide for at sosialhjelpsutgiftene må holdes på nåværende nivå eller lavere.

Mål personal

Arbeide for at nærversarbeid og systematisk sykefraværsoppfølging samt at godt arbeidsmiljø fortsatt vil gi lavt sykefravær.

Mål fag

Bruke NAV sin oppfølgingsmodell også i arbeidet med lov om sosiale tjenester. For alle langtids sosialhjelpsmottakere skal det stilles krav til om arbeid/aktivitet for å unngå at noen mottar passive ytelser, jamfør lov om aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottakere. Vi vil også alltid vurdere statlige tiltak og virkemiddelbruk samtidig med vurderingen av kommunale ytelser som kvalifiseringsprogrammet. Vi skal arbeide mye utadrettet mot bedrifter for å få flere i arbeid. Sentrale føringer som kommunebrevet vil være vårt hoveddokument for vårt arbeid også i 2022. *FN's bærekraftsmål: Utrydde fattigdom*

Mål universell utforming

NAV-kontoret skal være tilgjengelig for personer uavhengig av funksjonsevne. Informasjon skal være lett tilgjengelig og mest mulig av informasjon skal man kunne nå gjennom kommunens hjemmeside og nav.no. Vi må også ha et mål om at den digitale informasjonen blir mest mulig universelt utformet og at mest mulig kommunale tjenester i NAV kan tilbys digitalt.

Mål folkehelse

Forskning viser at helsen til den enkelte blir bedre av en aktiv tilværelse, derfor er det viktig at vi stiller krav om arbeid/aktivitet i tilknytning til våre ytelser. *FN's bærekraftsmål: God helse og livskvalitet.*

Mål barn og unges oppvekstsvilkår

I all vår saksbehandling skal vi ha fokus på barn og ta barneperspektivet. For å unngå barnefattigdom er det spesielt viktig at vi retter vår innsats med å få foreldrene ut i lønnet ordinært arbeid. Vi skal også samarbeide godt med andre kommunale etater samt frivillige organisasjoner for å kunne gi et bedre tilbud mot barnefattigdom. *FN' bærekraftsmål: Mindre ulikhet.*

Leif-Ståle Engdahl

Batnfjordsøra 09.11.2021

Leder NAV

Grunnskolene Ansvar 2000:2200

Overordna mål for barnehage i Gjemnes kommune: *VI LAR FLAMMEN BRENNE!*

Ungdommen som forlater opplæringsløpet Gjemnes kan si:

Jeg har et godt selvbilde som gjør meg trygg i samhandling med andre.

Etikk og kunnskapstilegning er viktig for meg i all kommunikasjon.

Min kompetanse gir meg evne til kreativitet, refleksjon og problemløsning.

Dette innebærer at grunnskolen skal gi et godt tilpassa og inkluderende skoletilbud til alle. Det skal legges vekt på elevens stemme og gode relasjoner mellom elever og ansatte. Elevene skal etter avslutta grunnskole være godt rustet til å gjennomføre videregående opplæring uten frafall.

Mål fagområder

Viser til Kommuneplanens samfunnsdel, der de 17 bærekraftsmålene til FN er en del av grunnlaget for alle temaene i planen. Innenfor grunnskolen har vi valgt å sette fokus på disse målene: (4) God utdanning, (5) Likestilling mellom kjønnene, (10) Mindre ulikhet og (17) Samarbeid for å nå målene.

God utdanning vises i vårt overordna mål "vi lar flammen brenne" som er beskrevet innledningsvis i dette dokumentet. En rød tråd gjennom hele utdanningsløpet fra barnehagestart til uteksaminert av ungdomsskolen er viktig for å få til en god utdanning. Vi må ha fokus på det elevens stemme og gode relasjoner for å skape et godt læringsmiljø. Vi må evaluere og vurdere arbeidet vårt, slik at vi kan være sikre på at vi gjør det som virker. Arbeid i oppvekstsektoren kan ikke nødvendigvis telles eller måles, da det finnes utallige rike data som også sier noe om hva vi gjør og hvordan dette virker inn på læringsmiljøet og den kompetansen de unge sitter igjen med. Grunnskolene ønsker sammen med barnehagene å levere kvalitetsmelding for oppvekst i løpet av denne perioden.

Likestilling mellom kjønnene er vektlagt i alle lover og planverk for grunnskolene. Vi ønsker å ha fokus på likestilling mellom kjønnene i hele skoletiden, både i undervisningen og i det sosiale miljøet på skolen. På nasjonale prøver for femte trinn har forskjellene mellom jenter og gutter økt, i jentenes favør lesing, og i guttenes favør i regning. Dette gjelder nasjonalt, men det er noe vi i Gjemnes må ta hensyn til i vårt arbeid. Vi ønsker å ha en mest mulig lik fordeling av kvinner og menn i personalet, nå er det overvekt av kvinner. Det kan ta litt tid å endre på dette, men det er et mål å jobbe mot.

Mindre ulikhet skal oppnås ved at alle får like muligheter til utdanning uansett kjønn eller funksjonsevne. I skolene legger vi en viktig grunnstein i forhold til dette, og en del av grunnskolens overordna målsetting i Norge er å utjevne sosiale forskjeller. For å kunne sette inn tidlig og målrettet innsats kreves det at kommunens tjenesteområder samarbeider godt, spesielt er oppvekst og helse viktige tjenester for sårbare barn og familier.

Samarbeid for å nå målene. Oppvekstsektoren er veldig opptatt av samarbeid med andre. Vi samarbeider med andre kommuner i Oppvekstnettverk Nordmøre. En liten kommune som

vår er avhengige av tett samarbeid med andre for å kunne oppfylle alle krav som stilles til oss, både fra nasjonale myndigheter og fra innbyggerne våre. Det pågår nå flere store statlige satsninger samtidig, som alle har innvirkning på hva som forventes av skolen. Her snakker vi om barnevernsreformen, Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis og barn og unges helsetjenester.

God helse og livskvalitet er også et av bærekraftsmålene, og her er en beskrivelse av vårt arbeid med folkehelse. Skolene samarbeider med skolehelsetjenesten og psykiatriske sykepleiere for å gi enkeltelever tilbud om samtaler etter behov. Å sikre elevene et trygt og godt skolemiljø er en del av skolens ansvar, og noe som det legges ned mye arbeid i. Alle ansatte skal jobbe sammen mot et godt og inkluderende skolemiljø for alle elever.

Gjennom samarbeidet i Oppvekstnettverk Nordmøre jobber oppvekst med læringsmiljø og inkluderende praksis. I årene 2019-2022 var læringsmiljø hovedfokuset i kompetansehevingen. Fra januar 2022 gikk vi inn i nytt kompetansehevende læringsløype med temaet matematikk/regning, men også her blir læringsmiljø ivaretatt. Regning er en grunnleggende ferdighetene som alle mennesker skal ha, og som finnes i alle fag, ikke bare matematikk. Skolen er en lærende organisasjon, og det er gjennom kollektiv kompetanseheving at organisasjonen kan utvikle seg i felles retning. Arbeid med kompetanseheving gjennom læringsløypene krever en del ressurser, men det er svært viktige satsingsområder!

Målet med å jobbe med relasjons-kompetanse og psykisk helse er å gi elevene verktøy til å håndtere eget liv og redusere mobbing.

Skolene har fokus på fysisk aktivitet utover det lovpålagte gjennom gjennomføring av turer i nærområdet, trivselsledere i friminutta og diverse aktivitet dager. Uteskole er prioritert på de laveste

trinna. Gjennom alt dette vil nå målet om at elevene våre er fysisk aktive slik at det påvirker fysisk helse og vekt. Skolene har et godt samarbeid med folkehelsekoordinator.

Økonomi

Det er ikke rom for å sette inn ressurser i forhold til tidlig innsats utover det som er lovpålagt i skolene i Gjemnes. Likevel forventes det fra storsamfunnet at det skal være et stort fokus på tidlig innsats i skolen. Systematisk arbeid må til, men uten ekstra midler til styrking av undervisningen vil det gå ut over tidlig innsats. Den spesialpedagogiske ressursen skal være prega av tidlig innsats som fører til en dreining av ressurser fra de eldste elevene mot trinna 1-4. Gjennom "Kompetanseløftet for tidlig innsats og inkluderende praksis", kommer staten med forventinger om økt kompetanse på spesialpedagogikk, og at denne kompetansen skal befinne seg nærmest barnet. Dette betyr at det mest sannsynlig vil bli behov for økt kompetanse innen spesialpedagogikk både i barnehagene og på grunnskolene.

Med gode løsninger for bruk av IKT i opplæringa legges større vekt på digitale læringsverktøy fremfor lærebøker i enkelte fag. Dette fordi vi da kan sikre oppdaterte læreverk til enhver tid, og vi får større muligheter til tilpasning til hver enkelt elev.

Nettverksarbeid i Oppvekstnettverk Nordmøre krever mye, men nødvendige ressurser, samtidig som deltakelsen gir oss mye i form av hjelp til utviklingsarbeid på mange områder. En sterk region som bidrar med kompetanse til hverandre er avgjørende for små kommuner som ikke har mulighet til å ha så stort fagmiljø, og vi i Gjemnes ønsker å være med å utvikle dette samarbeidet.

Arbeidsmiljø/personal

Sjukefraværet skal være under 6 % på årsbasis. Eventuelle personalsaker og konflikter løses på lavest mulig nivå.

Ved nye ansettelser legges det vekt på å sikre lovpålagt faglig kompetanse (jfr. Kompetanseforskriften) og at arbeidssøkeren har kompetanse og kapasitet for å utføre arbeidsoppgaver i team. Det vil også være behov for flere menn for å sikre kjønnsbalanse i bemanninga i perioden. Når det gjelder etter- og videreutdanning må det prioriteres hvilke fag skolene har behov former kompetanse i, og gi tilbud til dette.

Vi legger til rette for kompetanseheving ved å utnytte statlige og regionale satsingsmidler. Det er behov for å styrke den lokale satsinga på etter- og videreutdanning til kompetanse vi behøver gjennom kommunale midler til utgifter og stipend. Per nå har vi ikke midler til dette. Vi samarbeider med og i Oppvekstnettverk Nordmøre for å utvikle kompetanse og kapasitet regionalt og lokalt. Det er gjennom dette samarbeidet vi får statlige midler til kompetanseheving.

Universell utforming

Alle elever har samme rett til utbytte av opplæringa. Behov for fysisk tilrettelegging av læringsmiljøet skal skje straks behov for tiltak oppstår. Universell utforming som enkelt kan nyttiggjøres av alle skal vektlegges.

Informasjon fra skolene utformes enkelt og tydelig, og gjøres søkbart og tilgjengelig på kommunens og skolens publikasjonssider.

Faglige resultat

Skolenes og kommunens resultat på nasjonale prøver skal ligge rundt gjennomsnittet for landet, fylket og kommunegruppe 2. Våre system for vurdering skal bidra til å holde skriftlige klager på karakterer på 0 klager pr.år. Gjennomsnittlig grunnskolepoeng skal være minimum 40, som er et poeng under landsgjennomsnitt. Dette fordi vi bruker mindre ressurser pr elev enn sammenlignbare kommuner, og vi må da akseptere lavere kvalitet. Økte ressurser pr elev vil mest sannsynlig føre til et høyere gjennomsnittlig skåre på grunnskolepoeng.

Barn og unges oppvekstsvilkår

Skolene vil samarbeide med foreldrene for å opprettholde et trygt nærmiljø. Foreldre må engasjeres og informeres om hva vi forventer av dem for å ivareta egne og andres barn. Vi ønsker å engasjere til et felles ansvar.

Skolene vil bidra til et trygt og godt miljø ved å samarbeide med politiet og helseetaten sammen med foreldre. En vil bruke flerfaglig team for å arbeide med generelle utfordringer vi ser i kommunen, slik som barn i risiko, levekårsutfordringer, atferdsproblemer med mer. Det er opprettet ressursteam ved hver skole som skal ivareta enkeltelevne og deres utfordringer. Ressursteam skal raskt kunne ta tak i utfordringer som oppstår ved den enkelte skole.

Fra januar 2022 ble barnevernsreformen iverksatt. Denne fører med seg større forventninger til forebyggende innsats i kommunene, og det blir satt krav til at det er kommunene, ikke staten, som skal betale for tiltak som er iverksatt. En kan se på dette i sammenheng med behovet for økt kompetanse i spesialpedagogikk og inkluderende praksis, jo mer som kan håndteres av utfordringer nærmest barnet, dess bedre og mindre ressurskrevende blir det på lang sikt.

Mobbing/psykososialt oppvekstmiljø: Resultat på elevundersøkelsen for trivsel og mobbing skal være bedre enn gjennomsnittet nasjonalt, for fylket og kommunegruppe 2. Skolene har egen mobbeplan. Når mobbing blir kjent, tar skolene straks grep og følger retningslinjene som er gitt i egne planer og nasjonalt lovverk. Målsettinga er at vi ordner opp, og at vi skal få 0 klagesaker som går til fylkesmannen.

Batnfjordsøra, 04.11.22

Lene Holten

Kjerstin Alvheim Bjerkås

Jannicke Fostervoll

Oppvekstrådgiver
skule

Rektor Batnfjord skule

Konstituert rektor Angvik

Barnehagene Ansvar 2500:2900

Overordna mål for barnehage i Gjemnes kommune: *VI LAR FLAMMEN BRENNE!*

Ungdommen som forlater opplæringsløpet Gjemnes kan si:

Jeg har et godt selvbilde som gjør meg trygg i samhandling med andre.

Etikk og kunnskapstilegning er viktig for meg i all kommunikasjon.

Min kompetanse gir meg evne til kreativitet, refleksjon og problemløsning.

Dette innebærer at barnehagene skal gi et godt tilpassa og inkluderende barnehagetilbud til alle, der barnets stemme har en stor plass i den enkelte barnehages pedagogiske tilbud. Det skal legges vekt på gode relasjoner mellom barna og de ansatte. Det må jobbes for å sikre gode overganger mellom de ulike arenaene i et barns liv, slik som hjem-barnehage og barnehage-skole.

Mål fagområder

Viser til Kommuneplanens samfunnsdel, der de 17 bærekraftsmålene til FN er en del av grunnlaget for alle temaene i planen. Innenfor barnehagene har vi valgt å sette fokus på disse målene: (4) God utdanning, (5) Likestilling mellom kjønnene, (12) Ansvarlig forbruk og produksjon og (17) Samarbeid for å nå målene.

God utdanning vises i vårt overordna mål "vi lar flammen brenne" som er beskrevet innledningsvis i dette dokumentet. En rød tråd gjennom hele utdanningsløpet fra barnehagestart til uteksaminert av ungdomsskolen er viktig for å få til en god utdanning. Vi må ha fokus på det barnets stemme og gode relasjoner for å skape et godt læringsmiljø. Vi må evaluere og vurdere arbeidet vårt, slik at vi kan være sikre på at vi gjør det som virker. Arbeid i oppvekstsektoren kan ikke nødvendigvis telles eller måles, da det finnes utallige rike data som også sier noe om hva vi gjør og hvordan dette virker inn på læringsmiljøet og den kompetansen de unge sitter igjen med. Barnehagene ønsker sammen med grunnskolene å levere kvalitetsmelding for oppvekst i løpet av denne perioden.

Likestilling mellom kjønnene er vektlagt i alle lover og planverk for barnehagene. Vi ønsker å ha fokus på likestilling mellom kjønnene gjennom hele barnehagetiden, det skal være like muligheter for jenter og gutter til å velge aktiviteter og danne vennskap med den de selv velger. Vi ønsker å ha en mest mulig lik fordeling av kvinner og menn i personalet, nå er det overvekt av kvinner. Det kan ta litt tid å endre på dette, men det er et mål å jobbe mot.

Ansvarlig forbruk og produksjon handler om bevisstgjøring av barn og ansatte, hva kan vi bruke på nytt? Hvordan vi kan ta vare på naturen og nærmiljøet vårt. De små tingene vi kan gjøre i vår hverdag har betydning for hele verden. Dette er tema som barnehagene jobber med allerede, men vi ønsker å ha enda mer fokus på dette i tiden som kommer.

Samarbeid for å nå målene. Oppvekstsektoren er veldig opptatt av samarbeid med andre. Vi samarbeider med andre kommuner i Oppvekstnettverk Nordmøre. En liten kommune som vår er avhengige av tett samarbeid med andre for å kunne oppfylle alle krav som stilles til

oss, både fra nasjonale myndigheter og fra innbyggerne våre. Et godt samarbeid med andre tjenester i kommunen vår er også viktig for å kunne hjelpe barna til å nå det overordna målet vårt.

Mål barn og unges oppvekstvilkår

God helse og livskvalitet er også et av bærekraftsmålene, barnehagene jobber med folkehelse gjennom fysisk aktivitet, sunt og godt kosthold og gode relasjoner med andre. Barnehagene har egne handlingsplaner mot mobbing og skal følge disse. Barnehagene skal følge Helsedirektoratet sine retningslinjer for mat og måltider i barnehagen. I barnehagene skal det være daglig fysisk aktivitet både innendørs og utendørs.

For ytterligere å sikre et godt læringsmiljø vil vi bruke samarbeidet i Oppvekstnettverk Nordmøre, der vi i 2019-2021 har jobba med læringsmiljø. Fra januar 2022 gikk vi over i en ny kompetansehevende læringsløype som vil ha temaet matematikk/regning som grunnleggende ferdighet i alle fag, men også her blir inkludering og godt læringsmiljø ivarettatt. Temaet hører sammen med de grunnleggende ferdighetene som alle mennesker skal ha, slik det er nevnt i bærekraftsmålene. Arbeid med kompetanseheving gjennom læringsløypene krever en del ressurser, men det er svært viktige satsingsområder!

Vi har et mål om at 100 % av kommunens 3 åringer skal gå i barnehage. Gjemnes kommune sine barnehager skal tilby kommunens barn et godt psykososialt miljø å vokse opp i. Det legges vekt på barnets stemme som en viktig faktor i det pedagogiske arbeidet i barnehagene. Det skal legges vekt på vennskap og gode relasjoner mellom ansatte og barna.

Mål for tidlig innsats

Oppdage om det er barn som har behov for spesialpedagogisk hjelp i førskolealder, og iverksette de nødvendige tiltak for de barna det gjelder. Ved hjelp av kartlegging og observasjon finner vi ut hvor mange barn som er innenfor normalområdet når det gjelder språkutvikling.

Fra januar 2022 er barnevernsreformen iverksatt. Denne fører med seg større forventninger til forebyggende innsats i kommunene, og det blir satt krav til at det er kommunene, ikke staten, som skal betale for tiltak som er iverksatt. Dette betyr at personalet i barnehagene må være delaktige i dette arbeidet. Samarbeid med andre kommunale tjenester er viktig, og det må legges vekt på kompetanseheving og kapasitetsbygging. En viktig faktor i dette er tettere foreldresamarbeid, og for å få til det kan det være nødvendig med flere ansatte tilgjengelig i perioder som for eksempel ved levering og henting. En kan se på dette i sammenheng med behovet for økt kompetanse i spesialpedagogikk og inkluderende praksis (jfr. Kompetanseløftet og stortingsmelding 6.), jo mer som kan håndteres av utfordringer nærmest barnet, dess bedre og mindre ressurskrevende blir det på lang sikt. For å ivareta barna er det viktig at det faste personalet er på plass, og det er veldig sårbart når personal må gå ut av avdeling for møter eller planleggingstid. Derfor er det avgjørende for kvaliteten at det kommer erstatningspersonell inn på avdeling når det faste personalet må ut av avdelingen.

For tidlig innsats er det viktig å oppdage og kartlegge barn i risiko, det handler om levekår, økonomi, familiesituasjonen og andre faktorer som spiller inn. Her er det avgjørende med godt tverrfaglig samarbeid mellom kommunale tjenester, spesielt mellom oppvekst og helse.

Mål for en god overgang fra barnehage til skole

Plan for overgang barnehage og skole følges. Planen er dynamisk og under stadig endring for å få inn kunnskap om overganger. Et samarbeid mellom barnehager og skoler er viktig for å oppnå felles mål for barn 0 - 15 år. Ifølge vårt overordna mål «Vi lar flammen brenne!» er det veldig viktig å ha fokus på overganger mellom de ulike utdanningsinstitusjonene for å kunne gi barnet de beste forutsetninger for utvikling på en ny arena.

Økonomi

Barnehagene skal holde budsjetttrammene sine, og være med å bidra til en sunn og god økonomi i kommunen. Antall barnehageplasser må stå i forhold til etterspørsel, da dette er det eneste inntektsgrunnlaget. Regjeringen har vedtatt lavere foreldrebetaling for barnehageplass, det betyr at barnehagens inntektsgrunnlag blir svekket.

Gjennom "Kompetanseløftet for tidlig innsats og inkluderende praksis", kommer staten med forventninger om økt kompetanse på spesialpedagogikk, og at denne kompetansen skal befinne seg nærmest barnet. En kartlegging utført i 2022 viser at det er behov for økt kompetanse innen spesialpedagogikk både i barnehagene og på grunnskolene.

Barnevernsreformen tredde i kraft 1. januar 2022, det er et større ansvar for kommunene, og herunder barnehager og skoler for å drive forebyggende arbeid. Tiltak som blir iverksatt må betales av den enkelte kommune, og dette kan bety store uforutsette utgifter. Det er viktig med godt samarbeid i alle kommunens tjenester for å kunne oppfylle barnevernsreformen på best mulig måte.

Personal og kompetanse

Barnehagene i Gjemnes skal ha godt kvalifisert personale, slik at det ikke er nødvendig med dispensasjoner fra utdanningskravet. Vi følger bemanningsnorm på 1 ansatt pr. 6 plasser, og pedagognorm på minimum 1 pedagog pr. 14 plasser, styrer inngår ikke i grunnbemanning. Det er ønskelig med flere menn i personalgruppene, da det er en stor overvekt av kvinner.

Barnehagene i Gjemnes satser på kvalitet gjennom tydelig pedagogisk ledelse, og ved aktiv deltagelse i Oppvekstnettverk Nordmøre. Gjennom arbeidet i oppvekstnettverket er det satset på kompetanseheving for alle ansatte i barnehagene, de tre siste årene har vi arbeidet med læringsmiljø. Fra januar 2022 gikk vi over i en ny læringsløype om matematikk/regning, og fra 2025 skal vi over i den siste læringsløypa som har temaet språk/skriving. Vi har opprettet utdanningsstillinger for barnehagelærerstudenter i barnehagene, for å kunne utdanne eller videreutdanne eget personal i samarbeid med andre. De første blir ferdig utdannet våren 2023 og går da inn i en pedagogisk lederstilling.

Rekruttering av pedagogiske ledere har vært vanskelig over lang tid. Forutsetningene for å få tak i kvalifiserte søkere er faste hele stillinger.

For mål angående sykefravær følger vi felles mål for kommunen. Barnehageansatte har generelt høyt sykefravær i Norge. Det er viktig at ledere i barnehage får avsatt god nok tid til nærværarbeid.

Universell utforming

Det skal legges vekt på universell utforming ved nye bygg og ved renovering av eksisterende bygg og uteområder. Der universell utforming enkelt kan tas i bruk for alle skal dette vektlegges. Barnehagenes informasjon ut til brukerne skal følge standard for universell utforming, og klart språk skal benyttes.

03.11.22

Gro Monika Gjermundnes, Jeanette Rønning, Siri Skovgaard Berg

Styrere i kommunale barnehager i Gjemnes og

Lene Holten

Oppvekstrådgiver

Helse- og omsorg Ansvar 3000

Økonomi

Salg av sykehjemsplasser

For å få budsjett i balanse skal driften tilpasses de tildelte rammer, samt selge sykehjemsplasser til andre kommuner fram til kommunen har behov for disse selv.

Langsiktige mål: Helse og omsorg skal balansere inntekter og utgifter i henhold til budsjett uten salg av sykehjemsplasser.

Overtidsbruk

Helse- og omsorgstjenester har høye lønnsutgifter til bruk av overtid. Dette skyldes høyt sykefravær, vakanser som ikke er dekt opp, mangel på vikarer og økt behov i perioder. For å holde overtidsbruken på et akseptabelt nivå, må bruken av overtid følges tett opp og være noe som brukes når det er helt nødvendig.

Mål for 2023: Holde kostnadene til overtidsbruk under 460 000 kroner jfr. budsjett 2023

Heltidskultur

Helse- og omsorgstjenestene består av flere tjenester med heldøgnsbemanning og mye bruk av deltidstillinger for å dekke opp helger. Disse stillingene er vanskelig å få dekt opp med fast bemanning, og det blir ofte dyre løsninger. Her må det sees på nye arbeidstidsordninger som inkluderer mer arbeid på helg.

Mål for 2023: Redusere antall deltidstillinger.

Personal

Rekruttere fagkompetanse

Vi har utfordringer med å rekruttere riktig kompetanse innenfor helse og omsorg. Alt tyder på at dette ikke blir enklere framover. Vi er igjen der at vi må leie inn fra vikarbyrå, noe som er en kostbar ordning. Det må lages gode ordninger i kommunen for å rekruttere og være konkurransedyktig. I dette ligger det også å unytte og heve kompetansen til det personalet vi allerede har.

Mål for 2023: Ha tilstrekkelig med fagkompetanse for å opprettholde en forsvarlig drift

Beholde fagkompetanse

Kommunen selger sykehjemsplasser til andre kommuner på grunn av at kommunen pr. i dag har flere sykehjemsplasser enn det er behov for. Alternativet er å stenge sykehjemsplasser og si opp fagpersonell. All utvikling tilsier at det vil bli utfordrende å rekruttere og beholde fagkompetansen innenfor helse og omsorg framover.

Langsiktig mål: Beholde fagkompetansen fram til kommunen har behov for sykehjemsplassene selv.

Sykefravær

I 2022 har sykefraværet for helse og omsorg holdt seg rundt 13 %. Dette er en svært høy fraværprosent. Til sammenligning ligger prosenten på landsbasis på rundt 9,0 %.

Mål for 2023: Samlet sykefravær for Helse og omsorg skal ligge under 7.0 %

Fag

Kompetansemobilisering

Helse og omsorg har ressurser med ulik kompetanse, og med god opplæring og kompetanseheving kan ressursene utnyttes på en bedre måte.

Mål: Gjøre de ressursene vi har tilgjengelig i stand til å utføre flere oppgaver

Demens

Det flere og flere eldre i kommunen som har behov for tjenester. Dette gjelder også eldre som får diagnosen demens. Det vil derfor være behov for å yte tjenestene på en mer smartere og effektiv måte.

Langsiktig mål: Utvide trygghetsskapende tilbud til hjemmeboende personer med demens ved hjelp av flere velferdsteknologiske løsninger.

Miljø og universell utforming

Søknadsprosess

Det kan være vanskelig for innbyggerne å orientere seg om hvordan man skal gå fram for å søke om tjenester når behovet oppstår. Det er derfor viktig at kommunen har informasjon og søknadsløsninger som er tilpasset alle aldersgrupper med ulik språkbakgrunn.

Mål for 2023: Gjøre informasjon og søknadskjema forståelig og tilgjengelig uavhengig av digital kompetanse eller språk.

Folkehelse

Helse og omsorgstjenestene skal ha fokus på opplysning og veiledning til innbyggere i kommunen. Kommunen er i gang med å utarbeide en temaplan for «Leve hele livet» som skal til grunn for dette arbeidet

Langsiktig mål: Forebygge behov for helse- og omsorgstjenester

Barn og unges oppvekstvilkår

Rus og psykisk helse

Barnevernreformen, også kalt oppvekstreformen, trådte i kraft 1. januar 2022. Kommunene får økt faglig og økonomisk ansvar for barnevernet. Et av målene med i reformen er at Kommunene skal styrke arbeidet med tidlig innsats og forebygging. Dette fordrer at tjenestene samarbeider godt og tilpasser tjenestene sine etter barns og familiers behov.

Langsiktig mål: Gi riktig hjelp til barn og unge som kan få utfordringer innen rus- og psykisk helse.

8.11.2022

Ragnhild Kleive

Kommunalsjef for Helse og omsorg

Areal- og drift Ansvar 4000

Areal og Drift har ansvar for forvaltning, drift, vedlikehold og renhold av den kommunale bygningsmassen, gjennomføring av kommunale byggeprosjekter og drift, vedlikehold og utbygging av kommunens infrastruktur innenfor vann, avløp, veger og park og idrettsanlegg. Tjenesten har også ansvar for overordnet planlegging knyttet til kommuneplanen, arealplanlegging, plansaksbehandling, kart og oppmåling, matrikkelføring og saksbehandling for bygging, deling og seksjonering. Gjemnes er en landbrukskommune med mye skog og LNF områder og areal og drift har også ansvar for jordbruks-, skogbruks- og viltforvaltning samt klima og miljø. Areal og drift jobber for alle innbyggerne i Gjemnes kommune der renhold- og vedlikeholdsavdelingen jobber inn mot alle brukerne av de kommunale byggene, mens de resterende saksbehandlere har alle innbyggerne i kommunen som brukergruppe.

Areal og drift har et stort omfang og har stor betydning for alle sektorer i kommunen. Kommunen bruker relativt lite til drift og vedlikehold av bygningsmassen. En lav vedlikeholdskostnad vil forårsake store framtidige investeringer. Å finne en riktig balanse her vil kunne være krevende. I tillegg har kommunen mye areal og det er kostnadsdrivende. Aldrende bygningsmasse trekker opp ressursbruken til disse sektorene og er med å prioritere midler bort fra selve tjenesteutførelsen. Det er derfor viktig å holde det totale arealet til formålsbygg lavt, utnytte de arealene vi har godt og ikke bygge ut nye uten å ta ut gamle. Samt ha et vedlikeholds nivå som reduserer behovet for framtidige reparasjoner og investeringer. Kommunen har mye veg pr innbygger, utgift til drift pr kilometer vil øke gradvis i takt med økende drivstoff kostnadene. Målsettingen må være å holde utgiftene nede og gjerne redusere vegansvaret noe hvis mulig.

Selvkost

Gjemnes kommune beregner kommunale gebyrer i tråd med forskrift om beregning av selvkost. Selvkost innebærer at ekstrakostnadene som kommunen påføres ved å produsere en bestemt tjeneste skal dekkes av gebyrene som brukerne av tjenestene betaler. Kommunen har ikke anledning til å tjene penger på tjenestene. En annen sentral begrensning i kommunens handlingsrom er at overskudd fra det enkelte år skal tilbakeføres til abonnentene eller brukerne i form av lavere gebyrer innen de neste fem årene. Dette betyr at hvis kommunen har bokført et overskudd som er eldre enn fire år, må dette brukes til å redusere gebyrene i det kommende budsjettåret. Eksempelvis må et overskudd som stammer fra 2018 i sin helhet være disponert innen 2023.

Selvkost områder i Gjemnes kommune:

- Vann
- Avløp
- Renovasjon – tjenesten leveres av RIR
- Slamtømming – tjenesten leveres av Norva24 via avtale med RIR
- Feiing – tjenesten leveres av NORBR
- Private reguleringsplaner
- Bygge- og delesaker
- Oppmåling og eierseksjonering
- Tilsyn etter forurensningsloven

Vann

For å sikre kommunen med vannforsyninger skal kommune ha tett dialog og godt samarbeid med de private vassverkene. Det skal jobbes videre med utbedringer og vedlikehold av kommunale vassverk. Mål for 2023 er en samlet vurdering av de 4 vassverkene og et forslag til optimalisering, effektivisering og investeringskostnad for å sikre forsvarlig drift og utvikling av kommunale vassverk.

Avløp

Mål for 2023 er å kartlegge og digitalisere alle kommunale vann og avløpsledninger.

Brann

Det pågår utbedring av brannsikkerhet og forbedring av våre egne internkontroller rutiner for alle kommunale bygg i samråd med NORBR.

Overvann

Mål for 2023 er utskifting av rister for overvann, grøfterens og kontroll av kummer.

Bygningsmasse

Kartlegging av behov og kostnader til vedlikehold av alle kommunale bygg. Oppsett av prioriteringsliste.

Kommunal veier

Lage en langsiktig investerings plan for vedlikehold av kommunale veier.

Økonomi

Kartlegging av stønader og spillemidler Areal og drift kan søke på for å redusere egne kostnader ved oppgradering av kommunale bygg.

Plan og byggesak

Opplæring av nye saksbehandlere innen plan og bygningsloven. Utarbeidelse av flytskjema i saksbehandling for å forenkle saksgangen internt mellom avdelingene.

Kart og oppmåling

Fortsette å jobbe med Felles KartdataBase, oppmåling og matrikkelføring.

Klima og miljø

Ferdigstille kommunal hjortevilt plan. Legge plan for klimaregnskaps, sette kriterier for videre arbeid. Tilsyn av private slamtanker.

Landbruk

Sykdomsavløsningssøknader skal behandles fortløpende. Jobbe videre med å sikre forsvarlig veterinærvakt ordning.

Attraktivitet og bolyst

Arbeid med miljøstasjon ble utsatt av RIR til 2023, det skal jobbes videre med planlegging av plassering.

Jobbe videre med markedsføring av tomter i Solsiden 4.

Kultur

Utescene på Indre torg er nesten ferdig, det gjenstår fontene området som ikke ble utført i 2022 grunnet usedvanlig regnfullt år. Dette skal ferdigstilles i 2023

Barn og unge

Gjennomføre nødvendig opplæring av driftspersonell i kontroll av lekeutstyr. Samarbeid med kulturavdeling og frivillige organisasjoner for opparbeid og utbedre lekeområder rundt i kommunen.

Sosial bærekraft

Jobbe aktivt med å øke fokus på ergonomi og bevegelse for alle på areal og drift.
Kartlegge kommunale områder som ikke er tilgjengelig for rullestolbrukere.

Anzhelika Petrenko

Avdelingsleder Areal og Drift

Kultur Ansvar 5000:5100

Mål økonomi

Det økonomiske målet for avdelinga er å holde seg innenfor de rammer som er gitt i budsjettet.

Mål personal

Ivareta de ansatte. Gi tilbud om nødvendige kurs og opplæring for å kunne utføre de oppgaver som ligger innenfor ansvarsområdet. Samhandle med de kommunen kultur har avtale med slik at eksterne ansatt som gjør en jobb for Gjemnes kommune også blir i varetatt.

Mål fagområder

Bærekraftig utvikling har tre dimensjoner: Klima og miljø, økonomi og sosiale forhold. Det er forholdet mellom disse tre dimensjonen som gjør at noe er bærekraftig. Innenfor disse dimensjonen ligger FNs bærekrafts mål. De forskjellige fagområdene vil man kunne relatere til FNs bærekrafts mål. Alle 17 målene er viktig, men innenfor kulturfeltet vil det for 2023 være fokus inn mot disse, målene er videreført fra 2022:

(3) God helse og livskvalitet: Folkehelse ligger i Gjemnes under kultur. Folkehelse er tverrsektorielt, men innenfor dette målet på kultur vil det spesielt ligge tiltak inn mot ungdom. Arbeid for å utvikle et godt og rusfritt ungdomsmiljø er viktig. Det vil også relateres til å gi alle mulighet til å delta på fritidsaktiviteter gjennom å motvirke sosiale ulikheter.

(5) Likestilling mellom kjønnene: Det å gi alle mulighet til lik deltakelse er viktig også innenfor kulturfeltet, ikke minst sett opp mot folkehelse. Vi har en høy grad av likestilling mellom kjønnene, men ser at innenfor deler av kulturfeltet gjøres det fortsatt tradisjonelle valg. Dette kan blant annet være trenere i idretten.

(11) Bærekraftige byer og lokalsamfunn: Det å tilrettelegge for kulturaktiviteter i alle lokalsamfunnene i kommunen er viktig for å skape aktive samfunn som igjen gir bolyst for innbyggere i alle aldre. Enkelte anleggs- og aktivitetstyper vil det være mulig å ha bare en plass i kommunen, men der det er naturlig så skal det forsøkes å gjennomføre det på flere plasser. Dette kan være støtte til lokale frivillige lag og organisasjoner, bidrag til anleggsutvikling, friluftslivstiltak, lavterskelaktiviteter mm. Dette vil skape gode lokalsamfunn og gjøre det enklere for nyinnflyttede å delta i lokale aktiviteter. Det er også viktig å markedsføre det som skjer i de forskjellige bygdene i kommunen slik at innbyggerne får økt mulighet til deltakelse.

(13) Stoppe klimaendringene: Her er prinsippet ingen kan gjøre alt, men noen kan gjøre litt. Dette handler om å gi muligheter til innbyggerne å velge klimavennlig, og å ha aktiviteter lokalt. I tillegg handler det om å velge de klimavennlige valgene ved utvikling av anlegg for idrett, friluftsliv og kultur aktiviteter.

(14) *Livet i havet*: Det å ivareta havet er en viktig for kystfriluftslivet i kommunen. Ved utbygging av anlegg må det velges materiale og løsninger som ikke forurensrer havet. Det handler også om å ivareta havareal som viktige friluftsområder i kommunen.

(15) *Livet på land*: Å sikre bærekraft ved utvikling av blant annet friluftslivsanlegg er viktig, vi må ta vare på naturmangfoldet og gi innbyggerne mulighet til å benytte seg av naturen til rekreasjon og mosjon/trening. Det er og viktig for vår kulturarv å ivareta naturtyper som tidligere var typisk i forhold til setring mm.

(17) *Samarbeid for å nå målene*: Uten samarbeid vil man ikke oppnå noe. Det å skape kultur, betydningsfull fritid og bolyst er et kontinuerlig samarbeid mellom det frivillige, lokalt næringsliv og det offentlige. Gjennom å bruke egne ressurser og samhandle vil dette være med å styrke det totale resultatet, og mulighetene til å nå de andre målene. Det vil blant annet fortsatt blir jobbet mot å nå målet med å få til en frivilligsentral i kommunen.

Det å nå bærekraftsmålene handler ikke alltid om å gjøre alt på nytt, det handler om å strukturere mye av de tiltakene vi allerede har innenfor kulturområdet, samarbeid på tvers av flere sektorer og å tenke litt nytt.

Kulturminner, museum og andre bevaringsverdige objekter skal ivaretas. Kommunen har ansvar for å ivareta og legge til rette for bruk av kulturminner og steder, kulturmiljøer og landskap i arealbruk og smafunnsplanlegging. Det søkes å bli en del av det nye rekonsoliderte Nordmørsmusea AS for å gjennomføre dette.

Idrett og friluftsliv er en viktig del av aktivitetene i kommunen. Temaplanen skal ferdigstilles med vekt på anlegg og aktivitet. Det skal i samhandling med frivilligheten i kommunen arbeides for at så mange som mulig skal gis tilbud om fysisk aktivitet og naturopplevelser ut ifra egne behov og forutsetninger. Det søkes om ekstern støtte til de tiltak som det er tilskuddsordninger til.

Bibliotektilbudet skal være tjenlig for alle kundegrupper i kommunen. Det vil være dialog med Kristiansund bibliotek som drifter biblioteket for å få flyttet biblioteket inn i nye lokaler, få økt bruk av biblioteklokalene og å få flere biblioteksbesøk og øke utleie.

Kulturskoletilbudet driftes gjennom avtale med Molde kommune, det skal gjennom dialog med kulturskolen gis et tilbud til alle som ønsker det opplæring innenfor det tilbudet og rammer de har. Det vil også arbeides for å få til samhandling mellom kulturskolen og andre avdelinger i kommunen.

Frivillighet er viktig innenfor alle fagområder. Samhandling mellom frivilligheten og det offentlige er viktig for å utvikle aktive lokalsamfunn. Dette er viktig for bolyst, og for å inkludere nye innbyggere i kommunen. Det ble i 2022 innhentet informasjon om oppstart av frivilligsentral, arbeidet med å få realisert frivilligsentral vil fortsette i 2023.

Idretts- og kulturbygg og anlegg for friluftsliv

Disse anleggene er eid og driftet både av kommunen og frivilligheten i kommunen. Det er viktig at disse blir vedlikeholdt slik at de er i beste mulig stand. Mange av de kommunale anleggene begynner å bli gamle og krever rehabilitering eller nybygging. Det må lages en vedlikeholdsplan og det må inn på både langsiktig og kortsiktig liste over investeringer. For kommunale bygg er det et mål å øke utleien, det er her viktig å få et enklere system for oversikt over ledige tider og for å søke om leie. Temaplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet vil være et styringsredskap innenfor dette området, både for planlegging av vedlikehold og ny utvikling av anlegg.

Universell utforming

Det å gi alle mulighet til samfunnsdeltakelse er et viktig mål innenfor kultur. Universell utforming skal vurderes i alle prosjekt og tiltak kommunen er involvert i, også i samarbeid med frivilligheten. Dette gjelder både bygningsmasse, digital informasjon og

Folkehelse

Folkehelsearbeidet skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse. Å få til et godt ungdomsmiljø i kommunen er viktig innenfor dette området, blant annet gjennom jobben med ungdomsklubben, samarbeid med frivillige lag og organisasjoner og skolene i kommunen. Stikk-Ut skal opprettholdes og videreutvikles sammen med Nordmøre og Romsdal friluftsråd. Kvalitetsreformen «Lev hele livet» skal være retningslinje for arbeidet med og for de eldre, dette er knyttet opp mot temaplan med samme navn.

Barn og unges oppvekstvilkår

Barn og unges oppvekstvilkår må prioriteres i arbeidet innenfor målene i kultur. Både tilrettelegging, medbestemmelse og aktivitetstilbud skal ha en profil som gir tilbud til barn og unge. Dette gjøres i samarbeid med frivillige organisasjoner. Det er viktig å ha et systematisk arbeid for å unngå utenforskap og å kartlegge de faktorer som gir flere mulighet til å delta. Dette er og i tråd med bærekraftsmålene til FN.

Siri Ask Fredriksen

Kulturleder

6 Budsjettkommentarer

Folkevalgte og Sentraladministrasjonen Ansvar 1000:1300

Økonomi

Sentraladministrasjonen har et budsjett på 22,288 millioner kroner. Summen er økt med 2,38 millioner kroner fra 2022. Dette gjelder økt tilskudd til kirken og flyktningetjenesten. Inntekter (tilskudd) føres på ansvar 8000 (driftsinntekter).

Nettorammen for sentraladministrasjonen er på 20 millioner kroner.

Totale tiltak er på 2,73 millioner kroner i 2023 og for hele økonomiplanperioden utgjør tiltak 10,23 millioner kroner.

Foreslåtte tiltak er blant annet omtaksering av eiendommer, økt bosetting av flyktninger, redusert sykefravær, kutte medlemskap, bruk av digital løsning post, utleie av personalressurs og reduksjon bruk av bedriftshelsetjeneste. Det er også lagt inn tiltak som gjelder økte inntekter i forbindelse med bosetting av flere flyktninger i 2023.

Personal

Sentraladministrasjonen består av ansvarsområdene kommunedirektør, assisterende kommunedirektør og økonomisjef. Ansvarsrammen for Folkevalgte består av ordfører i 100% og varaordfører godtgjøres med 4% av ordførerens godtgjørelse. Sekretær i 40% stilling.

Sentraladministrasjonen består i dag til sammen av 26 stillinger fordelt på 11,35 årsverk. Kommunedirektør (3,15 årsverk).

Assisterende kommunedirektør (4,40 årsverk) og økonomisjef (3,80 årsverk). Voksenopplæringen og frikjøp hovedtillitsvalgte inngår i assisterende kommunedirektørs budsjett. Kirker, og tros- og livssynssamfunn, samt flyktningetjeneste ligger i kommunedirektørs budsjett. Kommunen budsjetterer felles IKT-tjenester sentralt som går inn i økonomisjefs budsjett.

Endringer i ansvar 1100 og 1300 gjelder oppbemanning flyktningetjeneste og voksenopplæring pga bosetting av flyktninger. Totalt har flyktningetjenesten 2,6 årsverk. Skal kommunen bosette flyktninger i 2023 er det behov for økte lærerressurser.

40% av lønnsmedarbeider er flyttet fra ansvar 1200 (økonomisjef) til ansvar 1300 (assisterende kommunedirektør).

I tillegg er det enkelte andre i organisasjonen som gjør spesifikke oppgaver for sentraladministrasjonen innen blant annet næringsstyret, eiendomsskattekontor og kommuneplan.

Fag

Iverksetting av reduksjonstiltak i sentraladministrasjonen og fellestjenester vil i noen tilfeller kunne bety merarbeid for kommunens avdelinger. Utleie av personalressurs er et godt eksempel på dette. Sentraladministrasjonen jobber kontinuerlig med å finne løsninger for å begrense den negative effekten av tiltak.

Voksenopplæring og flyktningetjeneste

Skal ha god kvalitet på norskopplæringen, og også ha ressurser til å gi et godt tilbud med fokus på samfunnskunnskap og livsmestring. Kommunen har plikt til å tilby foreldreveiledning til bosatte med barn under 18 år. Dette må tilbys av kvalifiserte ICDP veiledere som hentes inn fra andre tjenester i kommunen. Tilbudet gis ved voksenopplæringen. Innen utlendingsfeltet er det stadige forandringer, og feltet er stort. Det er viktig å holde seg oppdatert på lovverk, praksis og ha gode rammer og rutiner.

Servicekontoret og arkiv

Kommunen har stor dokumentfangst. Servicekontoret fordeler og arkiverer all post inn til og ut av kommunen. Arkivet har et pågående tilsyn fra Arkivverket, og det kreves mer ressurser for å få avvikene lukket.

Det gjennomføres kommunestyrevalg og Fylkestingsvalg i 2023.

Kirker

Kommunen gir tilskudd til kirken og har i tillegg en tjenesteytingsavtale på kr 360.000. Kirken har selv, eller ved hjelp av private, utført mange tjenester som gjelder gravsted, som kommunen må være forberedt på å bistå mer i framover.

HMS/Kvalitetsarbeid

Det blir i 2023 fokus på opplæring bruk av kommunens kvalitetssystem, med mål om at flere ansatte bruker systemet aktivt og effektivt, ved å melde flere avvik. Videre blir det større fokus på avvikshåndteringen.

Kommunen har avtale med Kristiansund felles bedriftshelsetjeneste og assisterende kommunedirektør har jevnlig møter med bedriftshelsetjenesten med sykefravær som fokus. Dette arbeidet vil fortsette i 2023, men det er planlagt mindre bruk av bedriftshelsetjenesten ellers på grunn av reduksjonstiltak. Dette medfører at kommunen i større grad må bruke interne ressurser på saker som angår arbeidsmiljø og ergonomi, i tillegg til at NAV arbeidslivssenter må brukes i større grad som støtte i for eksempel sykefraværsoppfølgingsarbeid.

Personal

Assisterende kommunedirektør har rollen personalsjef. Det vil i 2023 bli en spissing av personalsjefrollen. Dette innebærer en del endringer i oppgavefordeling i sentraladministrasjonen. Personalsjef skal ha et tettere samarbeid med lønningskontoret enn tidligere, og prioritere personalforvaltning i større grad enn tidligere.

Lønn

Fra januar 2023 ansettes ny personal og lønnsrådgiver. Fokuset vil være oppdatering av rutiner og bedre rådgivning i forhold til lønn til den enkelte virksomhet. Lønn vil også være en viktig støtte til assisterende kommunedirektør vedrørende personalarbeid.

Økonomi

Fokus på kompetanseheving i økonomiavdelingen i 2023, for å kunne gi best mulig støtte i økonomiarbeidet til den enkelte leder i Gjemnes kommune.

IT

Digitalisering og automatisering av tjenester er et overordnet mål i Gjemnes kommune. IT kontoret er en viktig støttefunksjon for den enkelte virksomhet i kommunen. IT kontoret er også sentralt ved digitalisering og automatisering. Videreføring av tiltak utleie av IT konsulent er en hindring i arbeid med IT i Gjemnes kommune.

Eiendomsskattekontor

Driftes i hovedsak av økonomisjef i 20% stilling. Kontoret har nedbemannet med 30% fra 2020 og er underbemannet i forbindelse med behandling av henvendelser eiendomsskatt. Kommunale takster gikk ut i 2021 og det er behov for omtaksering i kommunen. Ved omtaksering av eiendommene i Gjemnes er det viktig å ha ressurs for å planlegge arbeidet. Eksternt kjøp vil koste kommunen et sted mellom 1,5 til 2,5 mill. kr.

Boligkontor

Jobber med startlånssaker og driftes av økonomisjef. Leder for NAV brukes for å behandle søknader om startlån.

Universell utforming

Det er fokus på universell utforming på dokument og på kommunens hjemmeside. Innen februar 2023 skal alle digitale tjenester kommunen tilbyr innbyggere kontrolleres for universell utforming.

Batnfjordsøra, 18.11.2022

Inge Falstad

Svein Arild Eikemo

Nima. H. Ebrahimsen

Kommunedirektør

Assisterende kommunedirektør

Økonomisjef

NAV Ansvar 1400

NAV budsjettkommentar 2023

Økonomi

Inntektene som er budsjettert for NAV er stort sett overføringer etter fordelingsnøkkel på utgifter mellom NAV stat og NAV kommune.

Foruten lønn til ansatte er NAV sine utgifter vedtak gjort etter lov om sosiale tjenester i NAV. Det er oppdelt etter økonomisk sosialhjelp, sosiale hjelpetiltak og kvalifiseringsstønad til de som er i Kvalifiseringsprogrammet.

Det NAV forvalter er lovmessige ytelser og er det siste sikkerhetsnettet for våre innbyggere og slik som vi ser det vil situasjonen i arbeidsmarkedet samt statlige ordninger og budsjetter være med å påvirke vårt kommunale budsjett.

På grunn av mottak av flyktninger fra Ukraina så forventer vi ikke nedgang i utgiftene til sosiale ytelser. Staten har også nedjustert NAV stat sitt tiltaksbudsjett noe som også vil påvirke utbetalinger til sosiale ytelser på den måten at flere vil bli avhengig av kommunale ytelser. Risikoen for overskridelser av budsjettet er større dess mindre budsjettet er. Grunnen er at dette er ytelser den enkelte har krav på etter lov som sosiale tjenester. Utgiftene kommer uansett om de er budsjettet eller ikke.

Personal

NAV har 2 statlige og 2 kommunale stillinger, noe som er helt på grensen for å kunne drive et selvstendig NAV-kontor. Staten har over tid redusert antall stillinger med 0,5 stilling. Det er også signaler om ytterligere reduksjoner på statlig side.

Fag

Bruke NAV sin oppfølgingsmodell også i arbeidet med lov om sosiale tjenester. For alle langtids sosialhjelpsmottakere skal det stilles krav til om arbeid/aktivitet for å unngå at noen mottar passive ytelser, jamfør lov om aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottakere. Vi vil også alltid vurdere statlige tiltak og virkemiddelbruk samtidig med vurderingen av kommunale ytelser som kvalifiseringsprogrammet. Vi skal arbeide mye utadrettet mot bedrifter for å få flere i arbeid. Sentrale føringer som kommunebrevet vil være vårt hoveddokument for vårt arbeid også i 2023. *FN's bærekraftsmål: Utrydde fattigdom*

Universell utforming

NAV-kontoret skal være tilgjengelig for personer uavhengig av funksjonsevne. Informasjon skal være lett tilgjengelig og mest mulig av informasjon skal man kunne nå gjennom kommunens hjemmeside og nav.no. Vi må også ha et mål om at den digitale informasjonen blir mest mulig universelt utformet og at mest mulig kommunale tjenester i NAV kan tilbys digitalt.

Batnfjordsøra 04.11.2022

Leif-Ståle Engdahl

NAV-leder

Skolefaglig kompetanse Ansvar 2000

Økonomi

Nettoramme kr 6.336.854, ingen vesentlig endring fra 2022.

Skolefaglig ansvar har et tiltak på 75 tusen. Kr. for året 2023.

Personal

1 årsverk fordelt på 2 personer, oppvekstrådgiver - 50 % stilling og logoped 50 % stilling. Ingen endring fra 2022.

Av dette er 15 % logoped utleid til annen kommune.

Fag

Mål fag/ Vesentlige endringer i tjenesteproduksjon

Skolefaglig ansvar skal ivareta:

- Elever som må benytte alternativ skolearena
- Skoleskyss
- PPT
- Utviklingsarbeid og kompetanseheving på kommunalt nivå
- Spesialundervisning til elever på privat grunnskole og som benytter skole i andre kommuner
- Skolemyndighet

Kjøp av tjenester fra andre kommuner og interkommunale samarbeid inngår her.

Det er ikke forslått store reduksjoner, ingen faglig konsekvens som vi vet om.

Universell utforming

Det legges vekt på klart språk og universell utforming av informasjon ut til innbyggerne. Ved framtidige bygningsmessige utbedringer må universell utforming være standard.

03.11.22

Lene Holten

Oppvekstrådgiver

Barnehagefaglig kompetanse Ansvar 2050

Nettoramme kr 11 755 139, som er en økning fra i fjor på kr 693 139. Nettoramme er i samsvar med e-budsjett, det er ikke satt inn tiltak foreløpig. Økning i ramme skyldes i hovedsak ny beregning av tilskudd til private barnehager.

Personal

2,5 årsverk fordelt på 4 personer; oppvekstrådgiver 50 %, spesialpedagog 125 % til sammen, logoped 50 % og rådgiver barnehage 25 %. Endring fra i 2022 med 0,5 årsverk.

Av dette er 27 % stilling logoped og spesialpedagog utleid til annen kommune.

Fag

Mål fag/ Vesentlige endringer i tjenesteproduksjon

Barnehagefaglig ansvar skal ivareta:

- Tilskudd til 2 private barnehager, Torvikbukta og Lykkeliten
- PPT
- Utviklingsarbeid og kompetanseheving på kommunalt nivå, private barnehager skal inkluderes.
- Spesialpedagogisk hjelp til førskolebarn
- Barnehagemyndighet

Kjøp av tjenester fra andre kommuner og interkommunale samarbeid inngår her.

Det er ikke forslått store reduksjoner, ingen faglig konsekvens som vi vet om.

Universell utforming

Det legges vekt på klart språk og universell utforming av informasjon ut til innbyggerne. Ved framtidige bygningsmessige utbedringer må universell utforming være standard.

03.11.22

Lene Holten

Oppvekstrådgiver

Angvik skole Ansvar 2100

Økonomi

Nettoramme 5 722 935, nedgang fra 2022.

Angvik skule har flere tiltak for året 2023.

Refusjoner fra andre kommuner gir økte inntekter.

Reduksjon i stillinger: Lyser ut rektorstilling i 60/40, det forutsetter at det er inspektør i 20 % stilling. Denne er allerede innarbeidet i budsjettet. Konsekvenser er dårligere tid til ledelse og krav til omorganisering av undervisning.

Ta bort planleggingstid for ikke-pedagogisk personale 10% stilling fra 01.08.23. Det blir ingen samarbeidstid, og dette går ut over kvaliteten og tjenestetilbudet. Planlegging og felles praksis blir vanskeligere og fører til merarbeid på ansatte.

Redusere 60 % lærerstilling Angvik skule fra 1.7.23 vil føre til færre delingstimer i basisfag. Dårligere voksentetthet og merarbeid på lærere.

Kutt i alle lisenser; Eks: Conexus Engage 30000, Salaby 20600 og TV2skole 12400. Konsekvenser - færre læremidler, skolene har heller ikke budsjettmidler til bøker. Sitter igjen med begrensede alternativer i undervisningen.

Kutte i funksjonstillegg for utviklingslærer. Det er utfordrende å rekruttere utviklingslærere slik det er nå, det vil ikke bli lettere uten dette tillegget. Det er nasjonale krav til utviklingsarbeid innen oppvekst. Mister vi utviklingslærerne vil utviklingsarbeid i oppvekstsektoren bli utfordrende.

Personal

Det vil være 9,2 årsverk fordelt på 10 stillinger

Nedgang på 65% stilling fra 2022.

Universell utforming

Det legges vekt på klart språk og universell utforming av informasjon ut til inn-byggerne. Ved framtidige bygningsmessige utbedringer må universell utforming være standard. Angvik skule vil etter den planlagte renoveringen ha god universell utforming.

Batnfjord skole Ansvar 2200

Økonomi

Nettoramme 29 243 794

Batnfjord skule har flere tiltak på 912 500 kroner for året 2023.

Personal

Reduksjon i stillinger:

1 årsverk mindre

Fagarbeider gikk av med pensjon i oktober. Stillingen blir ikke erstattet. Konsekvenser er mindre voksentetthet i klassene. Dette går ut over kvalitet og tjenestetilbud.

Ta bort planleggingstid for ikke-pedagogisk personale 10% stilling fra 01.08.23. Det blir ingen samarbeidstid, og dette går ut over kvaliteten og tjenestetilbudet. Planlegging og felles praksis blir vanskeligere og fører til merarbeid på ansatte.

Redusere åpning i SFO Batnfjord fra 7.00 til 7.30. Konsekvens er dårligere tilbud til foreldre. Med mindre personale er dette et tiltak for å få nok personale i åpningstid. Regjeringa har vedtatt gratis SFO for 1. trinn. Det er signalisert at dette blir videreført og utvidet til å gjelde også 2.trinn. Det betyr at inntekt til SFO minsker kraftig.

Under lærernorm pr nå, søkt etter lærer – står uten etter 2.gangs utlysning er ferdigstilt. Har noen ufaglærte som går i stilling lærer u/godkjent utdanning, men dette er ikke noe vi ønsker å planlegge bruk av. Det er billig arbeidskraft, men det bryter opplæringsloven.

Fravær – ved fravær setter vi kun inn det som er behøvelig, men vi har ikke så mye å gå på (bryter lærernorm, enkeltvedtak), derfor blir det en del vikartimer.

Lærling – ikke hensyntatt i budsjett

Fag

Kutt i alle lisenser; Eks: Conexus Engage 30000, Salaby 20600 og TV2skole 12400. Konsekvenser - færre læremidler, skolene har heller ikke budsjettmidler til bøker. Sitter igjen med begrensede alternativer i undervisningen.

Kutte i funksjonstillegg for utviklingslærer: Det er utfordrende å rekruttere utviklingslærere slik det er nå, det vil ikke bli lettere uten dette tillegget. Det er nasjonale krav til utviklingsarbeid innen oppvekst. Mister vi utviklingslærerne vil utviklingsarbeid i oppvekstsektoren bli utfordrende.

Redusere kjøp av tjeneste fra Molde Kulturskole: Batnfjord kjøper denne tjenesten fra Molde kommune, Molde kulturskole. Konsekvensen blir et dårligere alternativt spesialpedagogisk opplegg for barn og elever.

Redusere innleie av buss til skoleturer: ingen rom for utflukter hvor det er behov for skyss.

MOT - avtalen sies opp, frikjøp fjernes: Konsekvens er dårligere tilbud til ungdommer angående psykisk helse og sosial kompetanse.

Barnetall: Hadde ett trinn på 42 som gikk ut 10. og ett trinn på 19 som kom inn. Dette har resultert i reduksjon i bemanning fra forrige skoleår til i år. Dette ble løst gjennom naturlig avgang. Vil få nedgang i barnetall på sikt, men ikke fra kommende skoleår.

Universell utforming

Det legges vekt på klart språk og universell utforming av informasjon ut til innbyggerne. Batnfjord skule er etter renovering og påbygg universelt utformet.

04.11.22

Kjerstin Alvheim Bjerkås
rektor

Angvik barnehage Ansvar 2500

Økonomi

Nettoramme 4 761 908, ingen vesentlige endringer fra 2022.

Angvik barnehage har ingen nye tiltak for året 2023. Barnetallene virker stabile.

Personal

Vi har 7,6 årsverk fordelt på 9 stillinger

Ingen vesentlige endringer fra 2022.

Fag

For å holde oss oppdaterte faglig, er det viktig at vi er med på kurs og utdanninger for å få nyere faglitteratur og forskning inn i barnehagen. Barnehagene i Gjemnes satser på kvalitet gjennom aktiv deltakelse i Oppvekst Nettverk Nordmøre. Vi har ansatte som tar videreutdanning. Antall barn som søker plass 1.3.23 gir oss svaret på om det blir vesentlige endringer i tjenesteproduksjon. Men ut ifra fødselstall vil barnetallet holde seg stabilt i barnehagen. Vi har kun grunnbemanning i barnehagen, vi følger norm for voksentetthet og pedagoger. Uten ekstra bemanning er det vanskelig å opprettholde det faglige arbeidet, kompetanseheving, møter og pedagogisk planlegging. Og det er svært sårbart i perioder med sykefravær.

Universell utforming

Det legges vekt på klart språk og universell utforming av informasjon ut til inn-byggerne. Ved framtidige bygningsmessige utbedringer må universell utforming være standard.

Solsida barnehage Ansvar 2600

Økonomi

Nettorammen er på 8 012 170,- Det er om lag den samme rammen som for år 2022.

Det er foreldrebetaling og rammetilskudd som utgjør inntektene til barnehagen. Det er budsjettert med 1 615 522 i inntekter for 2023. Foreldrebetalingen utgjør om lag 1 400 000 av inntektene. Ifølge lov om barnehager § 15 og forskrift om foreldrebetaling § 3, må kommunen tilby tre ulike moderasjonsordninger. Det er søskenmoderasjon, redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid for barn fra fylte 2 år. For 2022 vil dette utgjøre om lag 140 000,- i tapte inntekter som må dekkes inn av rammetilskuddet.

Den største utgiftsposten er lønnskostnader. Størsteparten av ekstra lønnskostnader for 2023 gjelder ansvar 2110, styrket tilbud førskole. Barnehagen har behov for store ressurser til barn som har behov for spesialpedagogisk hjelp eller av medisinske årsaker trenger kontinuerlig tilsyn. Dette vises godt på driftsbudsjettet, hvor det er om lag 20% av de totale lønnskostnadene. Behovet innenfor dette ansvarsområdet vil være det samme fra høst 2022 og ut 2023.

Tiltak (både økninger og reduksjoner)

- Redusere plantid for pedagoger til lovpålagte 4 timer pr uke, og ikke sette inn personell på avdeling i denne tiden.
- Kutte styrkingsressurs der det ikke foreligger enkeltvedtak.
- Spesialpedagogisk personell utgjør 380 % stilling pr. 1.1.23. Disse lønnskostnadene ligger inne i ebudsjettet og er på totalt 1 931 849,-
- Allerede iverksatt tiltak er å ikke erstatte 60 % fagarbeiderstilling som slutter 1.12.22. (Ligger ikke inne i ebudsjett som lønnskostnad).

-

Et tiltak som ikke er prioritert, siden det er vanskelig å forutse hovedopptaket 1.mars, er å redusere småbarnsavdelingen Tyrirota fra 9 til 7 barn om man ikke får nok søkere. Dette vil bety at det ikke utløses en ekstra pedagog på avdeling (pedagognormen, fastlagt i forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehagen, sier: *Barnehagen skal ha minst én pedagogisk leder per syv barn under tre år og én pedagogisk leder per 14 barn over tre år. Ett barn til utløser krav om en ny fulltidsstilling som pedagogisk leder.*).

Personal

For første halvår 2023 kommer vi til å ha en grunnbemanning på 10 årsverk, fordelt på hel- og deltidsstillinger. I tillegg kommer 1. årsverk styrerstilling. Solsida har i dag mange barn som trenger ekstra hjelp i form av enkeltvedtak. Både av spesialpedagogiske- og medisinske hensyn. Disse behovene utløser 3,8 årsverk fordelt på alle tre avdelinger. Siden opptaket til nytt barnehageår (15.08.23) ikke blir gjort før i mars, vet man ikke helt sikkert hvordan tallene ser ut i andre halvår. Prognosene tilsier at grunnbemanning og enkeltvedtak vil være på om lag det samme gjennom hele året.

Solsida barnehage oppfyller pr i dag kravet til pedagogisk bemanning slik det er fastlagt i forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehagen.

Fag

Fra barnehagene dukket opp i Norge og frem til i dag, har barnehagen som organisasjon endret seg mye. Fra å være små, og uformelle, til å bli utdanningsinstitusjoner i dag. Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver, som er forskriften barnehagen skal drives etter, påpeker at barnehagen er en lærende organisasjon. Personalet skal reflektere, oppdatere seg faglig og ivareta relasjoner mellom barn-barn, barn-personal, og personal-foreldre. Personalet i barnehagen er inndelt i ulike roller. Styrer, pedagogisk leder, barnehagelærere, fagarbeidere og assistenter. De aller fleste barn i Norge (93,4 % i 2021, kilde:SSB) går i barnehage. Barnehagen er derfor en viktig arena for sosialisering og danning.

I Solsida barnehage er arbeidet med Oppvekstnettverk Nordmøre sentralt som kompetanseheving for alle ansatte. Gjennom å ha «matematikk og inkludering» som årstema for alle, samtidig som personalet driver med kompetanseheving på dette området, er målet å bevisstgjøre hva matematikk i barnehagen er. Det langsiktige målet er å «kurrere matteangst» – som mange i personalet har med seg fra de selv var elever.

Vi jobber med å avdekke barn som har bruk for spesialpedagogisk hjelp, og gi tidlig innsats der det er behov. Gjennom kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkludering jobbes det tett med Oppvekstnettverket med kartlegging av hvilke ressurser vi har, og hvilke det vil være behov for fremover for å bli det beste «laget rundt barnet».

Kompetansehevingen som er i gang i Solsida barnehage er to som studerer barnehagelærerutdanning (en utdanningsstilling som er ferdig vår-23), en barnehagelærer som studerer master i barnehagekunnskap og styrer som tar nasjonal styrerutdanning.

Mål fag/ Vesentlige endringer i tjenesteproduksjon

Ikke kjent noen vesentlige endringer i tjenesteproduksjonen neste budsjettår.

Faglig konsekvens/er av budsjetterte tiltak

Faglig konsekvens av å redusere pedagogenes plantid vil være mindre tid til planlegging og oppfølging av barn som har vedtak om spesialpedagogisk hjelp. At det ikke erstattes med personell på avdeling i den tiden det er plantid fører til mindre voksentetthet og at bemanningsnorm oppfylles i færre timer enn det allerede er grunnet vaktfordeling (full bemanning mellom 9 og 14.15/14.30). Gjennom å redusere styrkingsressurs vil voksentettheten være enda mindre, som igjen fører til at «gråsonetilfeller» blant barna (de som trenger ekstra oppfølging, men ikke nok til å utløse spesialpedagogisk hjelp – de barna som vi bør avhjelpe med tidlig innsats for å redusere risiko for at de skal behøve hjelp videre i skolen) ikke får den ekstra hjelpen som kan bety så mye på tidlig tidspunkt.

Universell utforming

Solsida barnehages lokaler er i dag fysisk universelt utformet. Det er tilgjengelighet for alle brukergrupper. For barn som trenger språkstøtte benytter vi ASK (assisterende-supplerende kommunikasjon) bildestøtte i våre lokaler. Om det er foreldre som har behov for informasjon på eget morsmål, benytter vi tolketjeneste og forsøker å finne oversettelser for skriftlig info.

Astaddalen barnehage Ansvar 2900

Økonomi

Nettoramme for 2023 er på kr 4 268 118. Det er en vesentlig nedgang fra fjorårets ramme på kr. 5.739.000.

Tiltak:

Har redusert 2 årsverk fra august 2022.

Redusere 60 % stilling fra 15.08.23.

Redusere kjøp av tjeneste fra Molde kulturskole.

Kutte funksjonstillegg for utviklingslærer.

Totale reduksjonstiltak: kr 1 282 333.

Personal

Totalt 9,2 årsverk. 8 årsverk i 8 100 % stillinger. 1,2 årsverk fordelt på 2 60 % utdanningsstillinger utenfor grunnbemanning.

En barnehagelærer i utdanningsstilling er ferdig utdannet juni 2023 og går inn i grunnbemanning med 100 % stilling, annen ansatt flyttes. Reduksjon på 2 100 % stillinger er allerede iverksatt fra august 2022, grunnet lavere barnetall og mindre behov for styrket barnehagetilbud jf. enkeltvedtak.

Vi følger Barnehagelovens § 26 om grunnbemanning. En ansatt uansett utdanning per 6 plasser på barn over 3 år, 3 plasser per ansatt for barn under 3 år.

Normen for pedagogisk bemanning i barnehager er fastsatt i forskrift om pedagogisk bemanning § 1. Det skal være minimum en pedagogisk leder per 14-18 barn når barna er over tre år og en pedagogisk leder per 7-9 barn når barna er under tre år og barnas daglige oppholdstid er over seks timer.

I Astaddalen er det en pedagogisk leder per 14 barn over tre år, og en pedagogisk leder per 8 barn under tre år.

Minst 4 timer i gjennomsnitt pr. uke av den ordinære arbeidstiden skal anvendes til planlegging, for- og etterarbeid for pedagogiske ledere jf. SFS 2201. I Astaddalen er dette på 4 timer. Barnehagens utviklingslærer gjennom Oppvekstnettverk Nordmøre har 1 t planleggingstid i tillegg. Det settes ikke inn ekstra personale på avdelingen i planleggingstiden, grunnet reduksjonstiltak. Det vil i praksis si at barna ikke har bemanning etter bemanningsnorm 4 t x 2 per uke.

Fag

Trygghet, omsorg, medvirkning, tilhørighet og respekt er verdiene til Astaddalen, som vektlegges i alt arbeid. Voksenrollen har en spesiell betydning inn i arbeidet, og nærværarbeid har høyt fokus. Å arbeide godt med inkludering av alle barn er helt nødvendig for et godt læringsmiljø for alle, også for foreldrene. Barna får mye god hjelp i at barnehagen utvider det ordinære barnehagetilbudet, noe som er forsøkt i Astaddalen i takt med arbeidet med Oppvekst Nettverk Nordmøre. Det krever mer av voksenrollen og lederrollen. Ingen faglig konsekvens av budsjeterte tiltak.

Universell utforming

Bygget og informasjon ut fra barnehagen ivaretar krav om universell utforming. Påbyggingen av barnehagen i 2019 resulterte i en dobling av plasser, og i 2021 ble alle avvik som ikke var håndtert under utbyggingen ferdigstilt. Uteområdet, tilkomstvei og parkeringsplass var ikke en del av prosjektet, og tilfredsstillende ikke krav. Uteområdet ble ferdigstilt i 2021, mens belysning, planering av parkeringsplass og fast dekke fortsatt står på investering.

04.11.22

Jeanette Rønning

Leder

Helse- og omsorg Ansvar 3000

Økonomi

Nettoramme og vesentlige endringer fra 2022 -2023

Det er foreslått en nettoramme på 74 092 509 for Helse og omsorg i budsjettet for 2023. Det betyr en reduksjon på 4 015 192 kroner fra revidert budsjett i 2022. Denne reduksjonen skyldes i hovedsak reduksjonstiltak på 6 886 000 i 2023.

Ansvar 3000 Helse og omsorg består av 23 tjenesteområder. Budsjettrammene for de ulike tjenesteområdene er foreslått fordelt slik før tiltak:

1200	Fellesutgifter – administrasjon	32 000
1201	Sentraladministrasjon	835 047
2320	Forebygging helsestasjon	2 797 387
2330	Annet forebyggende helsetjenester	20 000
2340	Tiltak funksjonshemmet	5 791 443
2342	Arbeids- og aktivitetssenter (Lysfabrikken)	186 100
2346	Dagaktivitetstilbud for hjemmeboende personer med demens	841 971
2410	Diagnose og behandling	4 539 814
2412	Legevakt	1 360 000
2414	Psykisk helsevern	2 103 851
2416	Rehabilitering fysioterapi	1 030 556
2440	Barnevernstjeneste	2 763 853
2510	Barnevernstiltak i familien	205 000
2520	Barnevernstiltak utenom familien	3 905 000
2532	Kjøkkentjenesten	3 213 855
2536	Sykehjemmet	4 913 205
2537	Natttjenesten	7 419 601
2538	Tilsynsoppgaver sykehjem	365 782
2539	Indergårdtunet (demensavdeling)	6 330 024
2540	Nåstad omsorgsbolig	15 146 339
2542	Hjemmetjenesten	17 692 690
2560	Akutthjelp helse og omsorg (KAD)	682 000
2610	Helse- og omsorgssenteret	-992 000

Ved noen av tjenesteområdene gjøres det en fordeling av kostnader ved slutten av året. Dette gjelder blant annet mellom Nåstad – Lysfabrikken og Natttjenesten – Hjemmetjenesten.

Tiltak

I økonomiplanperioden er det lagt inn nytt sykehjem fra 2024. Bygget inkluderer 52 sykehjemsplasser, kjøkken og dagaktivitetstilbud for hjemmeboende personer med demens. Finansiering av bygget forutsetter at alle foreslåtte tiltak på alle tjenesteområder iverksettes. Det forutsetter også at tilskuddsordningen i Husbanken videreføres slik den er i dag. Prosjektert helsehus må omprosjekteres og endelig prosjekt vil bli lagt fram i egen sak ut på nyåret.

Helse og omsorg har foreslått tiltak med reduksjoner på til sammen 6 886 000. Dette gjelder tiltak både på inntektssiden og utgiftssiden jfr. oversikt over tiltak. På inntektssiden er det blant annet foreslått å selge flere sykehjemsplasser og øke refusjonsinntektene. På utgiftssiden handler det i hovedsak om å redusere årsverk i ulike tjenester. Flere av disse tiltakene vil kreve at tjenestene arbeider «smartere» og at organiseringen av tjenestene til brukerne utøves enda mer hensiktsmessig.

Personal

Antall årsverk og stillinger

I 2022 utøves helse og omsorgstjenestene av 92,47 årsverk fordelt på 137 stillinger. Antallet ansatte er noe færre enn stillingshjemler på grunn av at enkelte ansatte har en kombinasjon av flere stillinger.

Antall årsverk pr. tjenesteområde i 2022 er fordelt slik:

1201	Sentraladministrasjon	0,8
2320	Forebygging helsestasjon	2,5
2346	Dagaktivitetstilbud for hjemmeboende personer med demens	1,0
2410	Diagnose og behandling	4,86
2414	Psykisk helsevern	2,1
2416	Rehabilitering fysioterapi	2,68
2532	Kjøkkentjenesten	2,95
2536	Sykehjemmet	18,71
2537	Natttjenesten	6,42
2538	Tilsynsoppgaver sykehjem	0,16
2539	Indergårdtunet (demensavdeling)	6,72
2540	Nåstad omsorgsbolig	24,4
2542	Hjemmetjenesten	19,7

I denne oversikten er nattbemanningen i hjemmetjenesten lagt til institusjon, og bemanningen ved Lysfabrikken er lagt til Nåstad omsorgsboliger. Dette er gjort av praktiske grunner og en bedre utnyttelse ressursene i turnus.

Bemanning i kjøp av private tjenester, støttekontakter og avlastere, samt interkommunale tjenester, herunder barnevern, legevakt og KAD, inngår ikke i oversikten

Endringer fra fjoråret med forklaring.

Det er ikke lagt inn endringer antall årsverk i nettorammen fra 2022 til 2023, men det er foreslått reduksjoner med til sammen 3,8 årsverk i opplistede tiltak for 2023.

Fag

Mål fag/ Vesentlige endringer i tjenesteproduksjon

Utvide trygghetsskapende tilbud til hjemmeboende personer med demens ved hjelp av flere velferdsteknologiske løsninger.

Det er ingen endringer i tjenesteproduksjon i 2022

Faglig konsekvens/er av budsjetterte tiltak for 2023

Med de tiltak som er skissert for budsjettåret 2023, er det sannsynlig at det blir mindre tid til faglig oppdatering og utvikling av tjenestene. Det blir også mindre tid til planarbeid og oppgaver som ikke er knyttet til direkte tjenesteyting til bruker.

Universell utforming

Fokus område/r innen universell utforming

Gjøre informasjon og søknadskjema forståelig og tilgjengelig uavhengig av digital kompetanse eller språk.

Batnfjordsøra 7.11.2022

Ragnhild Kleive

Kommunalsjef for Helse og omsorg

Areal- og drift Ansvar 4000

Økonomi

Nettoramme 8,8% : 16 861 790,-

Avvik:

Tjeneste: 3320

Avvik størrelse: 250 000

Årsak: Prognosert merforbruk i 2023 på 250 000,- ifh. til budsjett med endringer for 2022. Gjelder stadig økende drivstoff priser, økende priser på vedlikehold av maskiner og utstyr. Reforhandling av priser med entreprenør gir en betydelig økning i kostnader for 2023.

Tjeneste: 2220

Avvik størrelse: 20 000

Årsak: Økning i forhold til endelig budsjetttramme for innkjøp av vedlikeholds materiell, grunnet økende priser.

Tjeneste: kommunale bygg

Konto: 11850

Avvik: Økning 6,8%

Årsak: Eiendomsforsikring justeres opp med 6,8% på alle kommunale bygg.

Personal

Ansvar 4000:

Antall årsverk: 5,55

Antall ansatte: 6

Ansvar 4000/1903Renholdere:

Antall årsverk: 7,79

Antall ansatte: 11

Ansvar 6010 VAR:

Ansvar årsverk: 5,25

Antall ansatte: 8

Til sammen:

Årsverk: 18,59

Antall ansatte: 23

Endring fra 2022:

Ny saksbehandler på plan/byggesak erstatter avgang.

Ny driftstekninger erstatter avgang.

Ny VA ingeniør er ikke erstattet, stillinger ligger på leder enn så lenge.

Fag

Plan 20% av stilling til byggesaksbehandler. Ny saksbehandler er helt fersk i sin stilling og vil trenge ca 12 måneder på å sette seg inn i sine arbeidsoppgaver inne byggesak, 20% av stillingen skal også dekke alt planarbeid i kommunen, både privat og kommunale planer som skal oppdateres. Konsekvens at det er ikke satt av nok tid til å jobbe med planer, når planer blir prioritert vil saksbehandling bli nedprioritert, dette vil påvirke saksbehandlings tid og gebyrinntekt. Arbeidsmengden er stor på begge områdene, løsningen på 80%-20% gir ikke rom for faglig påfyll og utvikling, som vil ha en negativ konsekvens med høyt sykefravær og utfordringer med å beholde kompetansen i kommunen. Ved sykefravær og ferieavvikling er det behov for ekstern kompetanse som tar tid og koster penger og blir belastende for gjenværende saksbehandlere.

VA-ingeniør vanskelig å rekruttere riktig kompetanse. Konsekvens er at viktige prosjekt blir utsatt, evt avdeling blir nødt til å innhente kompetanse fra eksterne aktører som vil gi økte kostnader.

Skogkompetansen er lav – det er ikke avsatt tid og penger for opplæring og faglig oppdatering, innhenting av ekstern kompetanse er nødvendig.

Drift av kommunale bygg – Økning av budsjettet samsvarer ikke med kostnader ved innkjøp av varer og tjenester på vedlikehold av kommunale bygg. Aldrende bygningsmassen vil by på utfordringer når det gjelder drift og vedlikehold i årene som kommer. Reduksjon av budsjett for drift og vedlikehold av kommunale bygg over tid har ført til harde prioritering der bare høyst nødvendig vedlikehold blir utført. Konsekvensene av slike prioritering er forkortet levetid på bygg og utstyr, dette gir igjen negativ konsekvens for klima og miljø siden kostnaden ved å bygge nytt blir lavere enn ved reparasjon.

Universell utforming

Fokus område/r innen universell utforming

Anzhelika Petrenko

Avdelingsleder Areal og Drift

Kultur ansvar 5000:5100

Inntekter:

For 2023 vil leiesatsene økes, dette kan også medføre økte inntekter. Samtidig så er det prisøkning som gjør dette usikkert. Etter nedstengning av aktivitet pga covid 19 ser det ut som om aktiviteter begynner å normalisere seg, og utleie av bygg er økende. Det har vært et mål å få til et enklere og mer oversiktlig system for utleie, dette ble ikke realisert i 2022, men et mer kundevennlig system vil kunne gi økt utleie. Det budsjetteres med tilskudd fra fylkeskommunen til økt aktivitet for ung kunst og kultur.

Alle inntekter på kulturskolen, dvs elevbetaling, går via Molde kommune og kommer ikke frem i budsjettet til kommunen.

Utgifter:

Det lagte budsjettet holder seg til de tildelte rammene og foreslåtte innsparinger. Det forsøkes å arbeide inn driftstilskuddet til Nordmørmusea AS slik at kommunen blir en del av det konsoliderte museet. Som i 2022 er det ikke rammer for utvikling innenfor kultur feltet, og vi her helt avhengig av samhandling med det frivillige for å oppnå det man jobber for innenfor alle områder på kultur i tillegg må man søke eksterne midler. Hva man vil få her er usikkert, og det er derfor ikke budsjettert med mye eksternt tilskudd. Kultur er en viktig del av fritiden til våre innbyggere og er i stor grad med å ivareta bolyst som gjøre at kommunen blir en mer attraktiv bokommune.

I forhold til en eventuell frivilligsentral så er det i 2022 innhentet informasjon om kostnader rundt driften av dette, arbeidet med å realisere dette vil fortsette for å se om det er mulig økonomisk.

Avtalen med kulturskolen blir opprettholdt på samme nivå, her er det også en økning av antall elever.

04.11.2022

Siri Ask Fredriksen (kulturleder)